

Budgetunderlag 2027–2029

27

-29

KULTURRÅDET

Sammanfattning

Det här är Kulturrådets budgetunderlag som gäller för budgetåren 2027–2029. I budgetunderlaget beskriver Kulturrådet behov av finansiering och regeländringar för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppdrag med hög kvalitet och därigenom bidra till en utveckling i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen.

Kultursektorns aktörer har i dagsläget stora ekonomiska utmaningar. De ekonomiska utmaningarna utgör hinder för att alla ska ha möjlighet att ta del av kultur samt för kulturutbudets kvalitet, mångfald och utveckling. För att upprätthålla tillgången till kultur i hela Sverige och en utveckling i linje med de nationella kulturpolitiska målen är det nödvändigt att stärka den statliga finansieringen av kulturaktörer genom Kulturrådets bidragsgivning. Behovet av förstärkning är brett och omfattar de flesta av de sakanslag som Kulturrådet disponerar, och samtliga konst- och kulturområden. Utan förstärkning av anslagen riskerar utbudet av konst och kultur inom alla områden att minska, liksom mångfalden av kulturella uttryck. Utifrån de utmaningar som Kulturrådet ser rör majoriteten av de finansiella förslagen permanenta öknings av sakanslag. Ett viktigt behov av tidsbegränsade ekonomiska insatser finns dock vad gäller statlig finansiering av Kulturhuvudstadsåret i Kiruna 2029. Statlig finansiering för detta behövs 2027, 2028 och 2029.

Det finns också behov av att ge Kulturrådet bättre förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Det handlar både om att utöka finansieringen av Kulturrådets förvaltning och om att förändra den finansiella styrningen så att myndigheten kan bedriva verksamheten med bättre kvalitet och mer effektivt. Kulturrådets förslag för att uppnå detta handlar bland annat om att kostnader för förvaltning i högre grad bör finansieras genom myndighetens förvaltningsanslag.

Kulturlivet är en viktig del av ett välfungerande demokratiskt samhälle och har betydelse för samhällets motståndskraft. Kulturrådet föreslår därför att tillgången till ett fritt kulturliv och konstnärlig frihet ska klassas som samhällsviktig funktion och att regeringen utser Kulturrådet till beredskapsmyndighet för ändamålet.

Sammantaget föreslår Kulturrådet att regeringen

- ökar myndighetens anslag för budgetåren 2027–2029 i enlighet med tabellen i avsnitt 1.6
- genomför regleringsändringar i enlighet med förslag i avsnitt 2.1 och kapitel 4
- fastställer anslagskrediter enligt avsnitt 6.2
- fastställer räntekontokredit i Riksgälden i enlighet med tabell i avsnitt 6.3
- tilldelar en låneram i enlighet med tabell i avsnitt 6.4
- fastställer en bemyndiganderam i enlighet med tabell i avsnitt 6.5.

Innehåll

1 Nuläge och förslag till anslagsförändringar.....	4
1.1 Statlig grundfinansiering är nödvändig för att hantera kultursektorns ekonomiska utmaningar	4
1.2 Risk för minskad tillgång till kultur i hela Sverige.....	5
1.3 Statlig grundfinansiering gynnar utvecklingen av KKB	5
1.4 Kulturen har stor betydelse i samhället i kristider	6
1.5 Långsiktiga ekonomiska förutsättningar och armlängds avstånd är centralt för Kulturrådets uppdrag	6
1.6 Förslag till anslagsförändringar.....	6
2 God förvaltning, effektivisering och nödvändig stabilitet	9
2.1 Långsiktigt hållbar och effektiv finansieringsmodell.....	9
2.2 Förnyelse av digitalt systemstöd, ökad informationssäkerhet och ökad digital tillgänglighet.....	10
2.3 Tillgång till kultur och konstnärlig frihet är en samhällsviktig funktion och Kulturrådets förutsättningar att upprätthålla funktionen behöver stärkas	11
2.4 Kulturrådets åtgärder för att hushålla med förvaltningsanslaget.....	13
3 Främja kulturlivet nationellt, regionalt, lokalt och internationellt	14
3.1 Kulturhuvudstadsåret 2029.....	14
3.2 Möjliggör tillämpning av MU-avtalet och utveckling inom bild- och formkonstområdet.....	17
3.3 Förstärkning av det fria kulturlivet inom musik och scenkonst.....	19
3.4 Stärk alliansverksamheterna.....	21
3.5 Utveckla kulturlivet genom internationellt utbyte och samarbete inom kulturområdet	22
3.6 Förbättra förutsättningarna för nationella minoriteters kultur	23
3.7 Höjt litteraturstöd.....	25
3.8 Regional kulturverksamhet.....	27
3.9 Statliga utvecklingsbidrag till kulturskolan	29
4 Förslag till regeländringar	31
4.1 Ändringar i regleringsbrev.....	31
4.2 Förordningsändringar.....	31
5 Investeringar och lokalbehov	35
6 Finansiella uppgifter.....	36
6.1 Översikt över verksamhetens finansiering.....	36
6.2 Anslagskredit	39
6.3 Räntekontokredit.....	39
6.4 Investeringar och lån i Riksgäldskontoret.....	39
6.5 Bemyndiganderamar och bemyndigande.....	41
7 Referenser.....	45
8 Bilaga 1. Förteckning över Kulturrådets föreskrifter 1 januari 2026.....	48
8.1 Statens kulturråds förteckning över gällande föreskrifter den 1 januari 2025 i Statens kulturråds författningssamling, KRFS, i enlighet med 18c§ författningssamlingsförordningen (1976:725) Grundförfattning: Generell föreskrift (KRFS 2013:2) för Kulturrådets bidragsgivning.....	48

1 Nuläge och förslag till anslagsförändringar

De nationella kulturpolitiska målen säger att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

Målen är grunden för den statliga kulturpolitiken och visar på att ett starkt och vitalt kulturliv har ett samhällsvärde i sig. Statliga insatser inom kulturområdet bör syfta till att uppfylla de kulturpolitiska målen. Men statliga insatser för att stärka kulturlivet har också positiva bieffekter för samhället inom andra områden, till exempel för försvar och beredskap, tillväxt- och näringsfrågor, utrikespolitik och utbildningsområdet.

Den nulägesbild och de förslag som Kulturrådet presenterar i det här budgetunderlaget bygger på myndighetens uppdrag och tar sin utgångspunkt främst i de kulturpolitiska målen, men till viss del också i det bredare samhällsvärde som statliga insatser inom kulturområdet kan bidra till.

1.1 Statlig grundfinansiering är nödvändig för att hantera kultursektorns ekonomiska utmaningar

Kulturlivet utgörs av stora och små aktörer, fria kulturutövare och institutioner, av vinstdrivande företag och ideella föreningar, av konstnärer, tekniker och producenter. Tillsammans utgör de olika aktörerna ett ekosystem där alla delar är beroende av varandra. När en del i systemet försvagas, påverkar det systemets andra delar, exempelvis genom minskade möjligheter till samarbete och samfinansiering. Många aktörer inom kulturens ekosystem har idag ekonomiska utmaningar, vilket är ett hinder för att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen.

Sverige har de senaste fyra åren haft en kraftig inflation samtidigt som de statliga anslagen för bidrag till kulturaktörer har varit oförändrade eller minskat. Det innebär att anslagen i praktiken har minskat och att de statliga bidragen i sin helhet inte längre kan finansiera verksamhet i samma omfattning. Statens anslag för stöd till folkbildningen, som är en viktig del i kulturens ekosystem, har också det minskat (Arriaza Hult, Berglund och Gemmel 2025 & Proposition 2023/24:1, Utgiftsområde 17). Även om inflationen har dämpats sedan 2022 och 2023 har den under 2025 legat över Riksbankens inflationsmål på två procent (Statistiska centralbyrån 2025). Sverige befinner sig också i en lågkonjunktur som väntas pågå till 2027 (Konjunkturinstitutet 2025), och kommunerna och regionerna har en fortsatt ansträngd ekonomi (Sveriges kommuner och regioner 2025). Utgångsläget och den ekonomiska prognosen gör att vi kan förvänta oss att kultursektorns aktörer även under de kommande tre åren kommer att ha stora ekonomiska utmaningar.

Kulturpolitisk måluppfyllelse kan inte mätas i kronor och ören, men de ekonomiska förutsättningarna hos kulturaktörer är avgörande för att de ska kunna bedriva verksamhet. Kulturrådets och andra offentliga aktörers ekonomiska stöd är i många fall en nyckel för att Sverige ska kunna ha ett kulturliv som präglas av konstnärlig kvalitet, en mångfald av uttryck och ett levande kulturliv i hela Sverige. Det offentliga möjliggör att det finns verksamheter som inte kan överleva på, och som inte helt behöver anpassa sig till, marknadsmässiga villkor. Privat kulturfinansiering från stiftelser och sponsring kan ha stor betydelse för enskilda aktörer men är på systemnivå i dagsläget endast ett komplement för den offentliga finansieringen, och förutsättningarna för att den ska öka är enligt Myndigheten för kulturanalys begränsade (Myndigheten för kulturanalys 2024a). Det innebär att staten, tillsammans med regioner och kommuner, under överskådlig tid behöver stå för en grund-

finansiering av kulturen. Utan en tillräcklig offentlig grundfinansiering kommer utvecklingen att röra sig längre bort från att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen.

1.2 Risk för minskad tillgång till kultur i hela Sverige

Att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet är en central del av de kulturpolitiska målen och av Kulturrådets uppdrag. För att uppnå målet är det av stor vikt att det finns ett tillgängligt kulturutbud över hela landet. De ekonomiska utmaningarna inom kultursektorn riskerar att få en direkt och tydlig negativ inverkan på den geografiska tillgången till konst och kultur.

Kulturrådets bidragsgivning bidrar till att möjliggöra ett utbud av konst och kultur i hela landet, genom allt från stöd till fria producerande aktörer till stöd till amatörkulturens samarbetsorganisation, och inte minst stödet till regionala kulturverksamheter genom kultursamverkansmodellen. Som vi har skrivit ovan har även det statliga stödet till studieförbunden minskat. Myndigheten för Kulturanalys har pekat på att ett sänkt statsbidrag till studieförbunden kan påverka tillgången till, och deltagandet i, kulturlivet negativt (Myndigheten för kulturanalys 2024b). I rapporten Vid vägs ände tydliggörs hur sänkta anslag till studieförbunden också sammanfaller med färre arrangemang och lägre deltagande i studieförbundens verksamhet (Arriaza Hult, Berglund och Gemmel 2025). Samma rapport visar också på en minskning av antalet serviceställen inom den kommunala biblioteksverksamheten. I båda fallen är det framför allt landsbygdskommuner som påverkas negativt.

Minskningen av verksamhet och tillgängliga lokaler inom folkbildning och bibliotek påverkar också andra kulturaktörers möjligheter att vara verksamma och tillgängliggöra sin verksamhet på landsbygden. I ljuset av den utvecklingen blir Kulturrådets bidragsgivning än viktigare för att motverka att tillgången till kultur på landsbygden minskar. Att öka Kulturrådets anslag skulle öka förutsättningarna att säkerställa att det finns ett utbud för kultur i hela landet, trots lägre närvaro av studieförbund och bibliotek.

Att det finns ett levande kulturliv på lokal nivå är viktigt, inte minst för barns och ungas möjligheter att delta i kulturverksamheter. På motsvarande sätt är ett brett kulturutbud på landsbygden avgörande för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till kultur (Myndigheten för delaktighet 2020).

1.3 Statlig grundfinansiering gynnar utvecklingen av KKB

I april 2024 antog regeringen en ny strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (KKB) (Regeringskansliet 2024). Strategin syftar till att främja villkoren för kulturskapare och företagare inom KKB. 2017 var omkring 130 000 företag, en tiondel av alla Sveriges företag, verksamma inom de kulturella och kreativa branscherna, som omsatte 400 miljarder kronor och sysselsatte cirka 190 000 personer i hela landet.

Professionella kulturskapare och kulturverksamheter med möjlighet att bedriva konstnärlig verksamhet av hög kvalitet och ett levande kulturliv är centralt för de kulturella och kreativa näringarna (Regeringskansliet 2024). Även om konstnärliga verksamheter inte alltid kan verka på marknadens villkor är de viktiga för utvecklingen inom de kulturella och kreativa branscherna i sin helhet, och bidrar till ekonomisk tillväxt bland andra företag. Kulturrådets lång- och kortsiktiga finansiering av kulturverksamheter är därför, tillsammans med våra andra främjande insatser, nödvändiga för utvecklingen av de kulturella och kreativa branscherna.

Konst- och kulturföretag ofta är verksamma på en internationell marknad, vilket innebär att satsningar på kulturella och kreativa branscher även bidrar positivt till utrikeshandeln. Genom bidrag till

kulturlivets internationalisering stärker Kulturrådet det internationella utbytet inom bildkonst, form, konsthantverk, litteratur, dramatik, scenkonst och musikbranscher, inom vilka många företag är verksamma.

Sammantaget ser Kulturrådet att den kulturella och kreativa sektorns utveckling i högsta grad är en angelägenhet för närings- och utrikespolitiken, och inte bara för kulturpolitiken. Det är därför viktigt att samverkan över politikområden sker, och att finansiering från flera håll kan komma till stånd.

1.4 Kulturen har stor betydelse i samhället i kristider

Det instabila säkerhetsläget i Sveriges närområde – att länder globalt och inom Europa utvecklas i auktoritär riktning, hot om terrorism och våldsbejakande extremism, gränsöverskridande organiserad brottslighet, hot mot parlamentariska församlingar, pandemier och klimatförändringarna – allt detta utgör ett hot mot det öppna och fria samhället (Försvarsdepartementet 2023a & 2024). Det har också aktualiserat kulturens roll i beredskapen. Genom att säkra människors tillgång till olika konstnärliga och kulturella uttryck, utvecklar och stärker samhället alla former av läskunnighet, från traditionell läs- och skrivförmåga till exempelvis medieläskunnighet, visuell läskunnighet och dataläskunnighet (se till exempel Bildkonst Sverige 2026 och Utbildningsstyrelsen, Läsrörelsen 2021). En sådan samlad läskunnighet är nödvändig för att kunna förstå och stå emot desinformation och andra typer av manipulerade budskap. Eftersom välinformerade och medvetna medborgare är centralt för en välfungerande demokrati spelar konst och kultur därmed en avgörande roll för att säkra demokratiska värden. I linje med det visar EU-kommissionens rapport Culture and Democracy, the Evidence (Europeiska kommissionen 2023) att deltagande i kulturlivet främjar demokratin.

I tider av kris kan kulturen fungera som ett sammanhållande kitt i samhället. Vid sidan av att skydda vårt kulturarv i händelse av krig, behöver samhället säkra att kulturlivet upprätthålls i utmanande tider, som den vi nu lever i. En anledning till att det är viktigt att så långt det är möjligt upprätthålla kulturverksamhet i händelse av kris, är att kulturlivet är en motståndskraft i sig. Ett livaktigt och fritt kulturliv främjar sammanhållning och motståndskraft, och är därmed viktigt för vår försvarsvilja (Försvarsdepartementet 2023b & 2024). Kulturlivet ger perspektiv på vår samtid, möjliggör möten och samtal mellan människor och spelar därför en stor roll för gemenskapen och meningsskapande i svåra tider.

1.5 Långsiktiga ekonomiska förutsättningar och armlängds avstånd är centralt för Kulturrådets uppdrag

Kulturrådet har i huvuduppgift att, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen, verka för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag och genom andra främjande åtgärder. För att myndigheten ska kunna genomföra uppdraget på ett effektivt och ändamålsenligt sätt behövs en stabil och långsiktig finansiering. I enlighet med principen om armlängds avstånd behöver det också finnas ett stort utrymme för myndighetens personal och dess anlitade externa experter att göra professionella bedömningar av kvalitet och måluppfyllnad.

1.6 Förslag till anslagsförändringar

Nedanstående tabell är en sammanställning av Kulturrådets förslag till anslagsförändringar i relation till aviserade nivåer i Hermes under februari 2026.

Tabell 1: Kulturrådets förslag till anslagsförändringar 2027–2029 i tusentals kronor (tkr).

U0 17 1:1, ap.1 Statens kulturråd	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	84 624	83 173	84 837
Förslag till anslagsförändringar totalt	9 600	11 200	13 200
Varav Förnyelse av digitalt systemstöd, ökad informations-säkerhet och ökad digital tillgänglighet	3 600	3 200	3 200
Varav Kulturrådet utses till beredskapsmyndighet	6 000	8 000	10 000

U0 17 1:2, ap.1 Bidrag till allmän kul- turverksamhet, internationell verksamhet och nationella minoriteters språk och kultur	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	108 143	97 224	97 224
Förslag till anslagsförändringar totalt	39 000	56 000	83 000
Varav Europeiska kulturhuvudstadsåret 2029	18 000	20 000	47 000
Varav Extra medel till det fria kulturlivet i samband med det Europeiska kulturhuvudstadsåret 2029	0	5 000	0
Varav Förstärkning av medel för kulturlivets internationa- lisering, kulturexport och medfinansiering till projekt inom Kreativa Europa	11 000	16 000	16 000
Varav Nationella minoriteters kultur	10 000	15 000	20 000

U0 17 1:2, ap.2 Bidrag till alliansverk- samheter	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	92 260	92 260	92 260
Förslag till anslagsförändringar totalt	20 000	20 000	20 000
Varav Bidrag till alliansverksamheter	20 000	20 000	20 000

U0 17 1:2, ap.11 Bidrag till kulturskolor	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	0	0	0
Förslag till anslagsförändringar totalt	100 000	100 000	100 000
Varav Utvecklingsbidrag till kommunala kulturskolor	100 000	100 000	100 000

U0 17 1:6, ap.1 Bidrag till regional kul- turverksamhet	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	1 601 569	1 603 149	1 603 149
Förslag till anslagsförändringar totalt	48 700	87 700	87 000
Varav Permanent kompensation för utebliven pris- och löneomräkning 2024–2026	30 000	30 000	30 000
Varav Pris- och löneomräkning från och med 2027	18 700*	37 700*	57 000*
Varav Extra medel till regionen i samband med Europeiska kulturhuvudstadsåret	0	20 000	0

Budgetunderlag 2027–2029

U0 17 2:3, ap.1 Bidrag till den fria scenkonsten, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	249 098	249 098	249 098
Förslag till anslagsförändringar totalt	50 000	50 000	50 000
Varav Förstärkning av det fria kulturlivet inom musik och scenkonst	50 000	50 000	50 000

U0 17 3:1, ap.1 Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	203 678	203 678	203 678
Förslag till anslagsförändringar totalt	15 000	15 000	15 000
Varav Höjt litteraturstöd	15 000	15 000	15 000

U0 17 7:7, ap.1 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	2027	2028	2029
Aviserad anslagstilldelning i Hermes	53 708	53 708	53 708
Förslag till anslagsförändringar totalt	30 000	30 000	30 000
Varav Möjliggör tillämpning av MU-avtalet och utveckling inom bild- och formkonstområdet	30 000	30 000	30 000

* Summan är ungefärlig och beräknad utifrån den genomsnittliga procentsatsen för pris- och löneomräkning på anslag 1:6 under perioden 2012–2023, vilken var 1,15 procent. Faktiska summor behöver beräknas inom ramen för regeringens budgetprocess. Om regeringen inte återinför pris- och löneomräkning på anslaget bedömer Kulturrådet att det finns behov av att tillföra dessa summor i annan ordning.

2 God förvaltning, effektivisering och nödvändig stabilitet

2.1 Långsiktigt hållbar och effektiv finansieringsmodell

Kulturrådet föreslår

- en växling från sakanslag till förvaltningsanslag
- minskad detaljstyrning i Kulturrådets regleringsbrev.

2.1.1 Motivering

De ekonomiska förutsättningar och den finansiella styrningen av Kulturrådet begränsar myndighetens möjligheter att leva upp till myndighetsförordningens (2007:515) krav på att bedriva verksamheten effektivt och hushålla väl med statens medel. Att skapa en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för Kulturrådet är nödvändigt för att myndigheten ska kunna fullfölja sina uppgifter och uppdrag på ett effektivt sätt. En följd av nuvarande finansieringsmodell är att det blir svårare att genomföra större utvecklingsprojekt som medför kostnader under flera år framåt i tiden, men som på längre sikt kan innebära besparingar eller ökad effektivitet. Ett exempel är Kulturrådets behov av ett nytt digitalt systemstöd för att skicka in, hantera och följa upp ansökningar, vilket vi beskriver under nästa rubrik. En växling från sakanslag till förvaltningsanslag och minskad detaljstyrning i Kulturrådets regleringsbrev skulle möjliggöra en mer effektiv och ändamålsenlig användning av skattemedel och stärka principen om armlängds avstånd inom kulturpolitiken.

2025 finansierades Kulturrådets verksamhet till 49 procent genom förvaltningsanslaget, till 45 procent genom sakanslag och till 6 procent genom övriga intäkter (Kulturrådet 2026). Eftersom sakanslagen inte omfattas av pris- och löneomräkningen kompenseras Kulturrådet inte för kostnadsutvecklingen när det gäller de förvaltningsuppgifter som bekostas av sakanslagen. Det innebär att Kulturrådets ekonomiska utrymme för att finansiera förvaltningen urholkas och över tid räcker till att finansiera allt mindre verksamhet. Att Kulturrådets förvaltningskostnader till stor del bekostas av sakanslag begränsar också myndighetens möjligheter att säkerställa att resurserna används effektivt och anpassat efter behov. Det beror på att verksamhetskostnader som finansieras av ett sakanslag endast kan användas för ändamål som omfattas av det sakanslaget. Modellen medför också en ekonomiadministrativ belastning. Förvaltningsanslaget kan däremot användas till verksamhetskostnader inom hela myndighetens uppdrag. Statskontoret och Ekonomistyrningsverket har i granskningar av styrningen av Naturvårdsverket respektive Tillväxtverket konstaterat att finansiering av förvaltningskostnader på sakanslag avviker från grundprinciper inom statens finansiella styrning och begränsar möjligheterna att använda pengarna effektivt (Ekonomistyrningsverket 2024 och Statskontoret 2024). I båda rapporterna rekommenderas regeringen att i högre grad finansiera förvaltningskostnader genom förvaltningsanslagen.

I Kulturrådets regleringsbrev finns en lång rad av anslagsvillkor som begränsar Kulturrådets möjlighet att styra över de tillgängliga medlen. I villkoren anges många olika ändamål som medel ska användas till, och i flera fall även utpekade mottagare av stöd – ibland med utpekade summor per mottagare. De aktörer som utpekas i regleringsbrevet är viktiga och relevanta kulturverksamheter. Men de många anslagsvillkoren är problematiska av flera skäl. De flesta av Kulturrådets bidragsbeslut fattas av eller på rekommendation av arbets- och referensgrupper med kvalificerade ämnesexperter. Grupperna är centrala för att säkerställa att Kulturrådet fördelar bidrag i enlighet med principen om armlängds avstånd, och för att säkerställa en hög kvalitet i bidragsbesluten, värna om kulturpolitikens självständighetsmål samt för att behålla förtroendet för myndigheten. Att regeringen pekar ut stödmottagare i regleringsbrevet innebär att varken arbets- och referensgrupperna eller

sakkunniga handläggare kan göra en fri bedömning av kvalitet och kulturpolitisk relevans. Det innebär ett avsteg från principen om armlängds avstånd, och att stöd till dessa mottagare inte provas i konkurrens med andra kulturverksamheter. I förlängningen medför det risk för ineffektiv användning av statliga medel och försvårar för Kulturrådet att verka för konstnärlig förnyelse. Flera av de aktörer som är utpekade som bidragsmottagare har varit det under lång tid. Det är viktigt att den kulturpolitiska betydelsen av dessa aktörer provas med jämna mellanrum. Om dessa aktörer var en del av Kulturrådets ordinarie bidragsformer skulle en sådan prövning ske kontinuerligt. Även anslagsvillkor på en mer övergripande nivå, utan utpekade mottagare, innebär begränsningar av Kulturrådets möjligheter att prioritera och använda pengarna på mest effektiva sättet, exempelvis vid tillfälliga behov av mer stöd till en viss typ av verksamhet (se även Ekonomistyrningsverket 2024, s. 28 & 36).

2.1.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om förslaget inte genomförs kvarstår de begränsningar och risker för ineffektivitet som vi har beskrivit. Dessutom finns risk att förtroendet för kulturpolitiken minskar eftersom principen om armlängds avstånd inte tillämpas fullt ut.

Kulturrådets ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten kommer att försämrats ytterligare, eftersom sakanslagen – som förväntas delfinansiera förvaltningsverksamhet – inte räknas upp regelbundet. Dessutom är det svårt att planera långsiktigt när förvaltningskostnader finansieras med tidsbegränsade satsningar vilket försvårar långsiktig planering och ett effektivt genomförande av verksamheten.

2.2 Förnyelse av digitalt systemstöd, ökad informationssäkerhet och ökad digital tillgänglighet

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Förnyelse av digitalt systemstöd, ökad informationssäkerhet och ökad digital tillgänglighet	17	1:1, ap.1	3 600	3 200	3 200	10 000

Kulturrådet föreslår

- en höjning av förvaltningsanslaget med 3,6 miljoner kronor för 2027, 3,2 miljoner kronor för 2028 och 3,2 miljoner för 2029.

2.2.1 Motivering

Kulturrådet behöver ett ansökningssystem som förbättrar användbarheten för dem som söker myndighetens stöd och som skapar förutsättningar för effektivare intern hantering. Ansökningssystemet ska också bidra till ökad effektivitet i den interna bidrags-, berednings- och uppföljningsprocessen samt vara säkert och i linje med nya regler om cyber- och informationssäkerhet. Under 2025 har Kulturrådet upphandlat ett system som möter de kraven. I november fattades ett beslut om tilldelning, som sedan överklagades. I dagsläget inväntar Kulturrådet beslut från Förvaltningsrätten.

Kostnaden för nytt IT-system är en investering som Kulturrådet behöver göra, men för att inte de kostnader som uppkommer av systembytet ska få för stora negativa konsekvenser för myndighetens verksamhet i övrigt behövs en tillfällig förstärkning av förvaltningsanslaget. Inköp av det nya systemet, samt fortsatt drift av nuvarande diariesystem innebära ökade kostnader om 1,6 miljoner kronor 2027 och 1,2 miljoner kronor om året från och med 2028.

Att förbättra vår elektroniska kommunikation är en central del av arbetet med att förenkla och effektivisera vår bidragsgivning. En stor del i implementeringen av ett nytt digitalt systemstöd är Kulturrådets

fortsatta arbete med att förbättra den digitala tillgängligheten, både internt och externt, gällande webbtillgänglighet, dokumenttillgänglighet, användartillgänglighet och intern kompetens. Även det medför kostnader för expertkonsulter, och tar betydande interna resurser i anspråk. Kostnaden beräknas uppgå till 1 miljon kronor per år i tre år.

Ett tredje centralt behov inom IT-området är att utveckla arbetet med informations- och cybersäkerhet. Den nya cybersäkerhetslagen som träder i kraft under 2026 kan komma att ställa nya krav på Kulturrådet. Oavsett om Kulturrådet omfattas av lagen eller inte finns behov av att utveckla vårt arbete för att säkra stabil drift och förtroende för våra digitala tjänster. Kulturrådet har under senare år arbetat aktivt med att höja informationssäkerheten, bland annat genom att ta fram riktlinjer. Med nuvarande resurser kan myndigheten dock inte arbeta så aktivt som vi skulle behöva för att uppnå den nödvändiga höjningen av IT-säkerheten. Under 2025 utsattes Kulturrådet för ett dataintrång som bland annat medförde att Kulturrådets system för ansökningar och redovisningar tillfälligt stängdes, att den externa webbplatsen låg nedstängd i 19 dagar och att personuppgifter om bland annat nuvarande och tidigare anställda stals. Kulturrådet hade redan innan dataintrånget identifierat behovet av att stärka arbetet med informationssäkerhet, men intrånget tydliggör vikten av detta. Kulturrådet är en central myndighet inom kulturområdet och ett dataintrång som stänger myndighetens system har potential att påverka förutsättningarna i hela kultursektorn negativt. Intrånget 2025 medförde kostnader i form av konsultstöd och merarbete för den interna personalen. En förstärkning av Kulturrådets anslag med 1 miljon kronor per år i tre år skulle möjliggöra för myndigheten att stärka informationssäkerheten. Det är kostnadseffektivt eftersom det minskar risken för att Kulturrådet utsätts för nya, och potentiellt ännu allvarigare, attacker.

2.2.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om Kulturrådet inte får en förstärkning som möter kostnaderna för att införa det nya systemstödet för ansökningar och redovisningar, behöver kostnaderna täckas genom omprioritering i verksamheten i ett redan mycket pressat ekonomiskt läge. Det skulle påverka möjligheten att genomföra myndighetens uppdrag negativt.

Utan ökade resurser finns också risk att utvecklingen av webbtillgänglighet och informationssäkerhet behöver skjutas på framtiden. Det innebär att Kulturrådets webbplatser och webbtjänster riskerar att inte fullt ut vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och att IT-miljön fortsatt är sårbar för IT-attacker.

2.3 Tillgång till kultur och konstnärlig frihet är en samhällsviktig funktion och Kulturrådets förutsättningar att upprätthålla funktionen behöver stärkas

Insats (tkr)	UO	AP	2027	2028	2029	Summa
Kulturrådet utses till beredskapsmyndighet	17	1:1, ap.1	6 000	8 000	10 000	24 000

Kulturrådet föreslår

- att tillgången till ett fritt kulturliv och konstnärlig frihet klassas som samhällsviktig funktion och att regeringen utser Kulturrådet till beredskapsmyndighet för ändamålet
- att myndighetens förvaltningsanslag utökas med 6 miljoner kronor 2027, 8 miljoner kronor 2028 och 10 miljoner kronor från och med 2029, för att genomföra uppdraget som beredskapsmyndighet.

2.3.1 Motivering

Försvarsberedningen har pekat på att det är viktigt att så långt som möjligt upprätthålla kulturlivet vid händelse av krig, och att det gäller såväl kulturarvet som det samtida kulturlivet. Ett livaktigt och fritt kulturliv är en samhällskraft för sammanhållning och motståndskraft, men också viktigt på individnivå för att hantera trauman och som rekreation i en svår situation (Försvarsdepartementet 2023b, s. 77 & 301, Försvarsdepartementet 2024). I linje med det poängterade de nordiska och baltiska kulturministrarna 2024 i en gemensam deklaration att det är viktigt att öka beredskapen och beredskapsplaneringen inte enbart för att skydda kulturarv, utan också för att upprätthålla kulturverksamhet i händelse av kris, höjd beredskap eller krig (Nordiska ministerrådet för kultur 2024). Erfarenheter från pandemin pekar även på den viktiga funktion som kulturen kan ha vid civila kriser när samhällslivet avviker från det normala (SOU 2021:77, s.186).

Den fria kulturen och möjligheten att delta i kulturlivet har stor betydelse i tider av kris och krig och bör därför betraktas som en samhällsviktig funktion, vilket Kulturrådet har tagit upp med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Betydelsen av ett fritt kulturliv som präglas av mångfald lyfts också fram i Unescos konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar från 2005, som Sverige har ratificerat. I dagsläget finns det ingen samlad nationell överblick eller tydlig beredskapsstruktur för den del av kulturlivet som inte omfattas av strukturen för kulturarvet. Kulturrådet bedömer att myndigheten bör utses till beredskapsmyndighet med ansvar för att säkerställa tillgången till kultur under kris och krig, skydda den konstnärliga friheten, och samordna insatser i samverkan med andra samhällssektorer och med våra nordiska grannländer.

I skuggan av ett förändrat säkerhetspolitiskt landskap ställs nya krav på samhällets förmåga att möta hot som inte enbart är militära till sin natur. På flera håll i världen har det blivit tydligt att kulturen inte bara kan vara ett uttryck för en demokratisk samhällsstruktur – utan också kan bli en arena för politisk polarisering och mobilisering, hybridkrigföring, informationspåverkan, desinformation och social destabilisering. I ljuset av det här är det viktigt att värna den konstnärliga friheten och kulturlivets roll som en del av ett samhälles psykologiska försvar och demokratiska resiliens.

Kultur bär potentialen att påverka det allmännas förtroende för rättsstaten, individens kritiska tänkande, demokratiska engagemang och valdeltagande. Kulturen har därmed beröringspunkter med och bidrar till flera samhällsviktiga funktioner kopplade till demokrati och beredskap – förutsatt att den är oberoende och fri från politisk styrning och annan påverkan (Europeiska kommissionen 2023).

Det behövs en beredskapsmyndighet som säkerställer att kulturlivets aktörer kan fortsätta vara verksamma även vid kris eller krig, och att medborgare i alla åldrar därmed ges möjlighet att ta del av kultur. Det är angeläget att Kulturrådet kan fortsätta sin verksamhet i situationer av kris eller krig samt att myndigheten ges förutsättningar att utveckla kunskapen och planera för hur kulturlivet kan upprätthållas i olika situationer.

2.3.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om förslaget inte genomförs kommer Kulturrådet sakna de resurser som är nödvändiga för att värna den konstnärliga friheten och upprätthålla medborgarnas tillgång till kultur vid krig eller kris. Det påverkar i sin tur Sveriges sammanhållning, motståndskraft och försvarsförmåga negativt.

2.4 Kulturrådets åtgärder för att hushålla med förvaltningsanslaget

Enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (9 kap. 1§) ska den myndighet som lämnar förslag som beräknas leda till ökade kostnader redovisa förslag till åtgärder inom den egna verksamheten som leder till motsvarande minskning av kostnaderna. Kulturrådet arbetar redan idag med utveckling inom myndighetens ekonomiska ramar för att bedriva verksamheten mer effektivt, ändamålsenligt och för att hushålla med statens resurser. Detta arbete är absolut nödvändigt för att kunna bibehålla kvalitet i verksamheten och en hållbar arbetsmiljö. Med Kulturrådets redan hårt pressade ekonomiska förutsättningar finns dock inte möjlighet att fullt ut finansiera den nödvändiga utvecklingen genom omfördelningar inom verksamheten.

Två exempel på Kulturrådets arbete för att utveckla myndighetens effektivitet och ändamålsenlighet är den målgruppsorienterade organisation som myndigheten införde 2023, och det pågående projektet för att utveckla bidragsverksamheten. Det senare projektet har pågått sedan 2022. Ett av syftena är att säkra relevansen och träffsäkerheten i bidragsgivningen så att den främjar konstens och kulturens utveckling och tillgänglighet. Andra syften är att förenkla för de sökande och att effektivisera det interna arbetet kopplat till bidragsgivningen. Projektet väntas avslutas 2026 men arbetet med att utveckla bidragsverksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet kommer att fortsätta även därefter.

Ett annat exempel på Kulturrådets arbete för att hushålla med resurserna är implementeringen av ett nytt IT-system för ansökningar och redovisningar av bidrag, som vi beskriver avsnitt 2.2. Det nya IT-systemet förväntas bidra till bättre användbarhet för de som söker Kulturrådets bidrag, och till ökad effektivitet i den interna bidrags-, berednings- och uppföljningsprocessen. Implementeringen kräver dock ekonomiska investeringar, vilket också framgår i avsnitt 2.2.

3 Främja kulturlivet nationellt, regionalt, lokalt och internationellt

3.1 Kulturhuvudstadsåret 2029

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Europeiska kulturhuvudstadsåret 2029	17	1:2.1	18 000	20 000	47 000	85 000
Extra medel till regionen i samband med Europeiska kulturhuvudstadsåret	17	1:6.1	0	20 000	0	20 000
Extra medel till det fria kulturlivet i samband med Europeiska kulturhuvudstadsåret	17	1:2.1	0	5 000	0	5 000
Summa			18 000	45 000	47 000	110 000

Kulturrådet föreslår att

- anslag 1:2, ap.1, tillförs 18 miljoner kronor 2027, 20 miljoner kronor 2028 och 47 miljoner kronor 2029 för stöd till Kiruna kommun för kulturhuvudstadsåret 2029
- anslag 1:6, ap.1, tillförs 20 miljoner kronor 2028, för att förstärka Kulturrådets bidragsgivning till regional kulturverksamhet för planering och genomförande av kulturhuvudstadsåret
- anslag 1:2, ap.1, tillförs 5 miljoner kronor 2028 för att förstärka Kulturrådets bidragsgivning till det fria kulturlivet för genomförande av kulturhuvudstadsåret
- relevanta myndigheter och andra nationella aktörer får 2027–2029 fortsatta uppdrag att medverka i genomförandet av kulturhuvudstadsåret, samt vid behov tillfälligt förstärkt finansiering för att möjliggöra detta.

3.1.1 Motivering

Kiruna har tillsammans med Lublin i Polen utsetts till Europeisk kulturhuvudstad 2029. Den bärande tanken med kulturhuvudstadsåret är att öka det kulturella utbytet i Europa och att bidra till att EU-ländernas invånare får ökad kunskap om varandra och föra de europeiska folken närmare varandra. Statlig finansiering av Europeiska kulturhuvudstadsåret bidrar till att stärka långsiktigt internationellt kulturutbyte och samverkan, liksom uppfyllelse av de nationella kulturpolitiska målen i stort. Erfarenheter från kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014 visar att statligt finansierade aktiviteter på flera sätt främjade de nationella kulturpolitiska målen, och i viss mån tillväxtpolitiska och utrikespolitiska mål – däribland att främja Sverige i utlandet, och att öka kunskapen och intresset för Sverige i utlandet (Statskontoret 2015, Statens kulturråd 2024c).

För att möjliggöra genomförandet av kulturhuvudstadsåret, och de positiva effekter som följer av det, är det avgörande att statliga medel avsätts för ändamålet. De förslag som Kulturrådet lämnar i det här budgetunderlaget utgår från de förslag som vi lämnat till regeringen i *Underlag för statliga insatser med anledning av det svenska kulturhuvudstadsåret 2029* (Kulturrådet 2024a). Förslagen har dock justerats något jämfört med det ursprungliga underlaget. För att korrespondera med Kirunas bindande budget i ansökan om Europeisk kulturhuvudstad har det äskande om statliga medel till Kiruna som Kulturrådet lämnade i underlaget justerats till att fördelas på åren 2027, 2028 och 2029, i enlighet med förslaget ovan. Vikten av att statliga bidrag till Kiruna kommun avsätts och kommuniceras tidigt framgår i en utvärdering av tidigare kulturhuvudstadsår (Statskontoret 2015). Eftersom Kiruna är en liten kommun med begränsat invånarantal blir den statliga finansieringen särskilt viktig för att möjliggöra kulturhuvudstadsåret 2029.

Kulturrådets erfarenhet från genomförande av kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014 är att bidrag till regionala och fria kulturaktörer stärkte genomförandet (Kulturrådet 2024a). Dessa bidrag ökade möjligheterna för mindre aktörer att få en plats i kulturhuvudstadsåret och höjde den konstnärliga kvaliteten. Vi föreslår därför att anslag 1:2 och anslag 1:6 förstärks för att möjliggöra för myndigheten att ge bidrag till projekt med anknytning till huvudstadsåret, både inom det fria kulturlivet och bland regionala kulturverksamheter. Även när det gäller det här förslaget gör vi i detta budgetunderlag en justering jämfört med det förslag som Kulturrådet ursprungligen lämnade (Kulturrådet 2024a). För både anslag 1:6 och anslag 1:2 föreslår vi att hela summan avsätts i 2028 års budget. Om Kulturrådet redan under 2028 kan fördela sådana bidrag skulle det ge kulturaktörerna mycket bättre möjligheter att planera för och genomföra projekten under 2029. Den längre framförhållning som det innebär skulle även öka förutsättningarna för Kulturrådet att genomföra själva bidragsgivningen med hög kvalitet och effektivitet.

För 2026 har regeringen gett flera statliga kulturinstitutioner och kulturmyndigheter i uppdrag att i dialog med Kiruna kommun se över möjligheterna att medverka inför och under kulturhuvudstadsåret. För att stärka den nationella förankringen och de långsiktiga effekterna av kulturhuvudstadssatsningen är det viktigt att även nationella aktörer deltar i genomförandet, vilket Kulturrådets erfarenheter från kulturhuvudstadsåret 2014 visar (Kulturrådet 2024a). Uppdragen för 2026 behöver därför även följas upp med uppdrag under 2027–2029. Vid behov föreslår Kulturrådet att regeringen också tillfälligt förstärker aktörernas finansiering för att möjliggöra medverkan och samarbete med kulturhuvudstadsåret.

Det föreslagna beloppet för svensk statlig medfinansiering ligger sammantaget¹ något under den statliga medfinansieringen från andra EU-länder för kulturhuvudstadsåren för 2022 och framåt, där medelvärdet varit 13,6 miljoner euro. Nedanstående tabell visar hur finansieringen av olika kulturhuvudstäder 2022–2029 har sett ut. I tabellen framgår att Kirunas planerade budget är den lägsta sedan 2022 och att de beräknade statliga medlen i Kirunas ansökan utgör en betydande del av budgeten.

1. Beräknat på de föreslagna förstärkningarna av anslag 1:2 och 1:6 på totalt 110 miljoner kronor samt samarbeten med statliga institutioner till ett sammantaget värde av minst 50 miljoner kronor.

Tabell 2: Finansiering av Kulturhuvudstäder 2022–2029, i miljoner Euro och löpande priser.²

Kultur- huvudstad	Statliga medel	Regionala och kommu- nala medel	EU-medel	Övrig offentlig finansier- ing	Privat finansier- ing	Total budget
Kiruna 2029 (SE)	9,7	6,9	1,3	0,4	4,0	22,3
Lublin 2029 (PL)	12,5	19,0	3,5	4,0	7,0	46,0
Budweis 2028 (CZ)	8,0	13,3	7,2	0,0	3,4	31,9
Bourges 2028 (FR)	12,0	19,1	2,3	5,7	7,6	46,6
Liepāja 2027 (LV)	10,0	8,5	1,7	0,0	3,2	23,4
Évora 2027 (PT)	19,0	15,6	15,0	0,0	1,2	50,8
Trencin 2026 (SK)	15,0	10,4	3,0	1,0	2,0	31,5
Oulu 2026 (FI)	20,0	22,2	1,9	0,0	6,0	50,0
Chemnitz 2025 (DE)	24,5	27,8	3,0	0,0	5,5	60,8
Nova Gorica 2025 (SI)	10,0	9,5	1,5	0,0	2,0	23,0
Bodö 2024 (NO)	10,0	10,0	0,0	0,0	10,0	30,0
Tartu 2024 (EE)	10,0	11,5	1,5	0,0	1,5	24,5
Bad Ischl 2024 (AT)	10,0	14,5	3,0	0,0	1,0	28,5
Timisoara 2023 (RO)	12,0	25,0	3,0	4,0	4,5	48,5
Elefsina 2023 (EL)	2,4	17,3	0,8	0,6	2,9	24,0
Kaunas 2022 (LT)	10,0	16,0	2,0	0,0	2,0	30,0
Esch 2022 (LU)	40,0	23,0	0,0	0,0	7,6	70,6
Novi Sad 2022 (SRB)	5,3	20,3	2,8	0,6	1,1	30,1

2. Diagrammet är sammanställt utifrån EU-kommissionens uppgifter om statlig medfinansiering från andra EU-länder mars 2024 (mejl till den 1 mars 2024 Dnr KUR 2022/9429), uppgifter i Kiruna kommuns ansökan samt uppgifter i Lublins ansökan.

3.1.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om statliga medel inte avsätts för kulturhuvudstadsåret kommer detta inte att kunna genomföras i enlighet med Kirunas avtal med EU-kommissionen. Utan statlig finansiering är det osäkert om kulturhuvudstadsåret alls kommer att kunna genomföras. Helt klart är att det i så fall skulle behöva genomföras med en betydligt lägre omfattning och ambitionsnivå än planerat. I tabell 2 framgår att utan statliga medel beräknas Kirunas budget bli cirka 13 miljoner euro, vilket skulle vara den klart lägsta budgeten för en kulturhuvudstad sedan 2022. De vinster som kulturhuvudstadsåret kan föra med sig för den nationella kulturpolitiken skulle därmed troligen utebli.

Utan en statlig finansiering av kulturhuvudstadsåret finns också en stor risk att syftena och målen med initiativet Europeiska kulturhuvudstäder (ECOC) inte uppnås. Om svenska staten inte tar ekonomiskt ansvar för genomförandet av kulturhuvudstadsåret skulle det påverka bilden av Sverige i omvärlden negativt. Potentiellt skulle det även kunna påverka andra länders förtroende för Sverige och Sveriges samarbete med andra europeiska länder. Det gäller både i frågor som rör kultur och i andra samhällsfrågor. Kulturlivet i Sverige finansieras gemensamt av stat, regioner och kommuner. Kulturhuvudstadsåret är ett nationellt åtagande och en utebliven statlig finansiering riskerar även att skada det uppbyggda förtroendet och samverkan mellan de tre politiska nivåerna.

Kiruna har i sin ansökan avtalat med EU-kommissionen om statlig finansiering till kommunen på totalt 110 miljoner kronor 2027–2029. Om den svenska statliga finansieringen inte motsvarar ansökan, kan en konsekvens bli brott mot detta avtal.

3.2 Möjliggör tillämpning av MU-avtalet och utveckling inom bild- och formkonstområdet

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Möjliggör MU-avtalet och utveckling inom bild- och formkonst	17	7:7.1	30 000	30 000	30 000	90 000

Kulturrådet föreslår att

- anslag 7:7, ap. 1, tillförs 30 miljoner kronor årligen från och med 2026, för att möjliggöra tillämpning av MU-avtalet och utveckling inom bild- och formkonstområdet.

Motivering

Avtalet om upphovspersoners rätt till medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet) syftar till att konstnärer ska få betalt för utfört arbete i samband med utställning av verk, och därmed möjliggöra att konstnärer kan försörja sig på sitt konstnärskap. Tillämpningen av avtalet har ökat stegvis de senaste åren, men fortfarande finns många aktörer som inte har möjlighet att tillämpa avtalet med anledning av begränsade ekonomiska resurser (Kulturrådet 2021, s. 10, Bildkonst Sverige 2024).

Tarifferna för utställningsersättning i MU-avtalet räknades upp 2024, vilket har medfört ytterligare kostnadsökningar för verksamheter och arrangörer inom bild- och formkonstområdet. Konstområdets stora behov av stöd, tillsammans med uppräknningen av MU-avtalets tariffer, har försatt många utställningsarrangörer i ett mycket svårt ekonomiskt läge. Fyra av tio utställningsarrangörer uppger i en undersökning att de tvingas skära ner på verksamhet för att kunna betala ersättning enligt MU-avtalet. En av de vanligaste besparingsåtgärderna är att minska antalet utställningar (Bildkonst Sverige 2024). I motsats till syftet med MU-avtalet minskar det möjligheterna till inkomster för bildkonstnärer. Även Riksförbundet Sveriges Konstföreningar, som är den organisation som får högst statligt stöd inom anslag 7:7, vittnar om att de statliga bidragen inte är i närheten av att räcka

för att möta behoven när det gäller utställningsersättning enligt MU-avtalet (Riksförbundet Sveriges Konstföreningar 2024). En del av Kulturrådets bidrag till Sveriges konstföreningar öronmärks för utställningsersättning. 2026 hade hela den summan bokats upp redan i januari (Riksförbundet Sveriges Konstföreningar 2026).

Bild- och formområdet har länge präglats av svaga ekonomiska stödstrukturer med kortsiktiga villkor. Bild- och formkonstnärer har bland de lägsta inkomsterna sett till konstnärsgruppen i stort (Myndigheten för kulturanalys och Konstnärsnämnden 2024). Dessutom har området en jämförelsevis svagare infrastruktur än till exempel musik- och teaterområdena som har fler statliga och regionala institutioner med särskilda uppdrag att tillgängliggöra dessa konstarter. Infrastrukturen för visning och försäljning av bild- och formkonst är i högre utsträckning beroende av lokala, ideella och privata initiativ, som kommunala konsthallar, konstföreningar och gallerier. För att säkerställa tillgången till bild- och formkonst av hög kvalitet i hela landet behövs ökade ekonomiska resurser för att stärka och utveckla infrastrukturen. En undersökning från Bildkonst Sverige visar dock på en motsatt utveckling, där 54 procent av de medverkande bildkonstarrangörerna uppger att de behöver genomföra besparingar på grund av minskade resurser (Bildkonst Sverige 2025). Sedan 2019 har antalet sökande till Kulturrådets bidrag ökat kraftigt – mellan 80 och 175 procent för de olika bidragsformerna, vilket visar på det stora behovet av finansiering (Kulturrådet 2025a).

En höjning av anslaget skulle möjliggöra för utställningsarrangörer att tillämpa MU-avtalet utan att dra ned på kvalitet eller omfattning i verksamheten. En ökning av anslaget skulle dessutom möjliggöra för Kulturrådet att i högre grad stödja utvecklingen av infrastrukturen inom bild- och formområdet, genom att bevilja högre belopp till befintliga stödmottagare och i högre grad ge stöd till nya aktörer. En höjning av anslaget skulle således främja ett utbud av bild, form och konsthantverk av hög kvalitet i hela landet, liksom möjligheterna till skäliga inkomster för konstnärerna.

3.2.2 Konsekvenser om anslaget inte höjs

Om anslaget inte höjs finns risk för att MU-avtalet motverkar de effekter det syftar till att uppnå. För att få verksamhetsbidrag kräver Kulturrådet att aktörer i det fria kulturlivet följer MU-avtalet när det är tillämpligt. Om Kulturrådets beviljandegrad inte höjs i motsvarande utsträckning som uppräkningen av tarifferna, behöver verksamheterna själva svara för de kostnadsökningar som följer av tillämpningen av MU-avtalet. För många verksamheter innebär det att de inte kan anlita lika många konstnärer som innan att delta i utställningsverksamhet, vilket motverkar själva syftet med avtalet. I förlängningen finns en överhängande risk för utarmning av konstscenen över hela Sverige, med färre utställningar och färre grupputställningar, försämrade öppettider samt minskad pedagogisk verksamhet. Därigenom skulle tillgången till publik verksamhet inom samtida bildkonst, form och konsthantverk försämrats över hela landet. Det skulle också leda till färre samarbeten lokalt, regionalt och internationellt. Staten behöver därför säkerställa att anslaget räknas upp i takt med avtalets ersättningsnivåer.

3.3 Förstärkning av det fria kulturlivet inom musik och scenkonst

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Förstärkning av det fria kulturlivet inom musik och scenkonst	17	2:3.1	50 000	50 000	50 000	150 000

Kulturrådet föreslår

- en förstärkning av det fria kulturlivet inom musik och scenkonsten, anslag 2:3, ap.1, med 50 miljoner kronor per år från och med 2027.

3.3.1 Motivering

Kulturrådets bidragsgivning till musik- och scenkonstaktörer inom det fria kulturlivet är en mycket viktig del av den statliga kulturpolitiken. Kulturrådets olika bidrag till fria aktörer inom teater, dans, musik och annan scenkonst utgörs huvudsakligen av årliga verksamhetsbidrag och projektbidrag. Bidragen riktar sig bland annat till konstnärligt verksamma grupper och arrangörer som producerar scenkonstföreställningar och konserter, deltar i nätverk och bedriver främjande arbete. Verksamhetsbidragen bidrar till en god nationell infrastruktur och ett brett, kvalitativt utbud av teater, dans, musik och annan scenkonst i hela landet. Projektbidragen främjar konstfältens tillgänglighet och utveckling vad gäller allt från metoder och återväxt till konstnärliga innovationer.

Strukturen och förutsättningarna inom de olika konstformer som rymms inom anslag 2:3 Bidrag till den fria scenkonsten har många likheter mellan varandra, men också påtagliga skillnader. Rapporten *Tillgången till musikscener* (Kulturrådet 2024b) visar att begränsade ekonomiska förutsättningar hämmar utvecklingen av musikområdet och tillgängliggörandet av musik. Kulturrådet bedömer att samma typ av hinder finns i ännu högre grad på övriga områden inom den fria scenkonsten, såsom teater, opera, dans och cirkus. Höga kostnader i form av bland annat lokalhyror, teknisk utrustning och arvoden eller utgifter för personal, utgör betydande hinder för att kunna bedriva verksamhet inom samtliga områden inom musik och scenkonst. Kostnaderna har på senare tid ökat, vilket kan få till följd att färre verksamheter har råd att betala för arvoden och löner eller för de lokaler som finns att tillgå. Vidare är arrangörsnätverken svaga, vilket försvårar möjligheterna för människor i hela landet att ta del av teater, opera, dans, cirkus och livemusik inom olika genrer.

Inom dans- och cirkusområdena är den kulturella infrastrukturen på regional och lokal nivå mindre utbyggd än inom musik och teater. De fria aktörerna är därmed oerhört viktiga för att ett utbud av dans och cirkus ska finnas i Sverige. Kulturrådets bidrag går till stor del till verksamheter som erbjuder produktions- och visningsplatser runt om i landet inom dessa områden (Kulturrådet 2025a). En ökning av anslaget för bidrag till fria musik- och scenkonstaktörer skulle ge Kulturrådet möjlighet att, genom ekonomiskt stöd, bidra till att stärka strukturerna inom de båda konstområdena.

Fria musik- och scenkonstaktörer är mycket viktiga för tillgången till ett kulturutbud som riktar sig till barn och unga. Många aktörer som riktar sig till barn och unga upplever ekonomiska svårigheter. För många av dem är inkomster från försäljning av föreställningar till skolor och kommuner viktiga intäktskällor. Både aktörernas ekonomi och deras möjlighet att tillgängliggöra scenkonst i hela landet påverkas därmed i hög grad av kommunernas ansträngda ekonomi (se Sveriges Kommuner och Regioner 2025). En förstärkning av anslaget skulle säkra att aktörerna kan fortsätta verka, och fortsätta att erbjuda barn och unga i hela landet ett utbud av hög konstnärlig kvalitet.

Kulturrådets bidrag har sedan länge varit mycket viktiga för många fria musik- och scenkonstaktörer. I ljuset av aktörernas ekonomiska utmaningar blir bidragen än viktigare för att säkerställa musik-

och scenkonstsektorns fortlevnad och utveckling. Både när det gäller verksamhetsbidrag och projektbidrag är dock söktrycket mycket högt, och Kulturrådet är inte i närheten av att kunna möta de sökta beloppen. 2025 kunde Kulturrådet bevilja 14 procent av det totala sökta beloppet för projektbidrag till fria musik- och scenkonstaktörer. För verksamhetsbidrag var andelen 41 procent (Kulturrådet 2026). Ett tillskott om 50 miljoner kronor skulle inte räcka för att täcka det behov som ansökningarna till Kulturrådet vittnar om, men ändå utgöra ett substantiellt tillskott som skulle skapa ekonomiska förutsättningar för stärkt tillgång till musik och scenkonst i hela landet samt för höjd konstnärlig kvalitet, mångfald och konstnärlig utveckling. Bland annat skulle Kulturrådet kunna använda ett tillskott till att avhjälpa hinder för att arrangörer ska få tillgång till och nyttja musikscener, hinder som myndigheten tidigare identifierat i kartläggningen av musikområdets förutsättningar (se Kulturrådet 2024b).

Med ett höjt anslag om 50 miljoner skulle Kulturrådet både kunna stärka mottagare av verksamhetsbidrag som kämpar med små ekonomiska resurser och möjliggöra för nya aktörer att få bidrag. Detta skulle bidra till att ytterligare höja den konstnärliga kvaliteten, till konstnärlig förnyelse och till att tillgängliggöra musik och scenkonst i hela landet.

3.3.2 Konsekvenser om förslagen inte genomförs

Anslag 2:3 Bidrag till den fria scenkonsten (tidigare 2:2) minskade under perioden 2019–2024 med 16 miljoner kronor räknat i fasta priser (Myndigheten för kulturanalys 2025). Det innebär att anslaget under denna period har urholkats. Om inte mer medel tillförs anslaget kommer urholkningen av anslagen till de fria musik- och scenkonstaktörerna att fortsätta, vilket innebär att Kulturrådets möjlighet att bevilja medel till fria aktörer i hela landet kommer att minska. De ekonomiska förutsättningarna för såväl etablerade som nya musik- och scenkonstaktörer kommer därmed succesivt att försämrats. Kulturrådet bedömer sammantaget att det kommer minska möjligheterna att uppnå de nationella kulturpolitiska målen. Utbudet av musik och scenkonst kommer att minska i hela landet. Den konstnärliga kvaliteten kommer att sjunka, och bredden i de konstnärliga uttrycken – den konstnärliga mångfalden – kommer att begränsas. Många aktörer inom musik och scenkonst är baserade i storstäderna, samtidigt som det är kostnadsdrivande att åka på turné. En minskning av anslaget riskerar därför att särskilt minska utbudet av scenkonst på landsbygd och mindre orter.

Många fria teater-, dans- och cirkusaktörer riktar sig till barn och unga, och turnerar runt i stora delar av landet. Utan en ökning av anslaget riskerar barns och ungas möjlighet att ta del av kultur att minska påtagligt. Scenkonsten för barn och unga, inom vilken Sverige tidigare varit världsledande vad gäller både konstnärlig utveckling och metodik, riskerar att utarmas. Inom musikområdet kommer den nödvändiga utvecklingen av arrangörsledet inte att kunna bli av, vilket kommer innebära att dagens utmaningar kvarstår (se vidare i Kulturrådet 2024b). Utan ökning av anslaget blir det också svårare för Kulturrådet att bidra till en fortsatt utveckling av infrastrukturen inom konstområdena dans och cirkus. Tillgången till ett utbud inom konstområdena riskerar att fortsätta vara ytterst begränsat i många delar av landet, eller till och med försämrats. Den konstnärliga utvecklingen riskerar att avstanna. Detta kommer innebära försämrad tillgång till scenkonstföreställningar och en minskning av den konstnärliga mångfalden i utbudet.

3.4 Stärk alliansverksamheterna

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Bidrag till alliansverksamheter	17	1:2, ap.2	20 000	20 000	20 000	60 000

Kulturrådet föreslår att

- anslaget till alliansverksamheterna förstärks med 20 miljoner kronor årligen från och med år 2027.

3.4.1 Motivering

Arbetsmarknaden för professionella skådespelare, dansare och musiker kännetecknas av förhållandevis få tillsvidareanställningar. Scenkonstallianserna (Teateralliansen, Dansalliansen och Musikalliansen) bidrar till att möta de utmaningar i form av osäkra arbetstillfällen och svårigheter att få del av kompetensutveckling som följer av det. Genom scenkonstallianser får ett antal professionella musiker, skådespelare och dansare och anställning och ersättning under perioder då de saknar engagemang. Det ökar den sociala och ekonomiska tryggheten för frilansande musiker och scenkonstnärer, och därmed de ekonomiska möjligheterna för etablerande musiker och scenkonstnärer att fortsätta vara konstnärligt verksamma. Därigenom spelar allianserna en viktig roll för kompetensförsörjningen inom kulturområdet och för den konstnärliga spetsen i kulturlivet.

Scenkonstallianserna arbetar även mycket med arbetsmarknadsfrämjande insatser som kompetensutveckling och mötesplatser mellan konstnärer och potentiella arbetsgivare. De insatserna riktas till frilansande konstnärer inom scenkonst i stort, och inte enbart till dem som är anställda vid allianserna. Den delen av alliansernas verksamhet är mycket viktig för att stärka scenkonstnärernas möjligheter till fler och bättre arbetstillfällen.

Anslaget till scenkonstallianserna har historiskt räknats upp med en regelbundenhet om cirka fem år. Året innan pandemin, 2019, låg anslaget på drygt 82 miljoner kronor. Efter att återstartsstödet hade upphört fastslogs anslaget till drygt 92 miljoner kronor år 2023, där det legat fast sedan dess. Anslaget har med andra ord inte följt med under de senaste årens löne- och kostnadsutveckling, vilket medför ekonomiska utmaningar. Allianserna vittnar också om att de konstnärer som har anställning hos dem under senare år i lägre utsträckning fått uppdrag av kulturaktörer. Det gör att alliansernas kostnader för löner har ökat.

Anslaget till allianserna behöver räknas upp för att de ska kunna erbjuda ekonomisk trygghet till lika många frilansande konstnärer som i dag, men även för att säkra att deras övriga arbetsmarknadsfrämjande insatser kan fortsätta. I den ekonomiskt svåra tid som vi befinner oss i är ökat anslag för allianserna viktigt för att både etablerade och nya konstnärer ska kunna fortsätta sin yrkesbana inom kulturen.

De frilansande konstnärernas möjlighet att få uppdrag påverkas av kulturaktörers ekonomiska förutsättningar. Ökningar av statliga anslag för bidrag till både fria och offentligt ägda musik- och scenkonstaktörer kan påverka frilansande konstnärers behov av ersättning från allianserna. Samtidigt är allianserna viktiga för att det ska finnas tillgängliga frilansande konstnärer som kulturverksamheter kan anställa under avgränsad tid. Kulturrådet bedömer därför att det behövs ökade anslag både för bidrag till kulturverksamheter och för alliansernas verksamheter.

3.4.2 Konsekvenser om anslaget inte förstärks

Om anslaget inte räknas upp i enlighet med förslaget finns en påtaglig risk att scenkonstallianserna framöver inte kommer kunna erbjuda ekonomisk trygghet till lika många konstnärer som i dag. Det finns också risk att allianserna behöver minska sin verksamhet inom till exempel kompetensutveck-

ling för frilansande konstnärer. I förlängningen skulle det innebära att den sociala och ekonomiska tryggheten för frilansande musik- och scenkonstnärer försvagas. I sin tur kan det påverka både den konstnärliga kvaliteten och mångfalden inom kulturlivet.

3.5 Utveckla kulturlivet genom internationellt utbyte och samarbete inom kulturområdet

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Förstärkning av medel för kulturlivets interna-tionalisering, kulturexport och medfinansiering till projekt inom Kreativa Europa	17	1:2, ap.1	11 000	16 000	16 000	43 000

Kulturrådet föreslår

- en förstärkning av anslag 1:2, ap.1, med 11 miljoner kronor 2027 och 16 miljoner kronor årligen från och med 2028 för att stärka kulturlivets internationalisering, kulturexport och medfinansiering till projekt inom Kreativa Europa.

3.5.1 Motivering

En viktig del i Kulturrådets uppdrag är att verka för ökat internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen. Arbetet för internationellt utbyte och samverkan ligger även i linje med regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (KKB) och med strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft. I strategin för KKB beskrivs kulturlivets internationalisering som en förutsättning för kulturella och kreativa branschers internationella framgångar (Regeringskansliet 2024). I regeringens strategi för utrikeshandeln beskrivs kulturella och kreativa branscher som en av Sveriges nya basnäringar, som är viktiga för att nå målen även i strategin (Regeringskansliet 2023).

De två korresponderande strategierna skapar ett potentiellt gynnsamt läge för de kulturella och kreativa branscherna i Sverige att växa på internationella marknader. En expansion försvåras dock av att det i dagsläget är utmanande för svenska kulturföretag att bibehålla tidigare nivå av export och internationellt genomslag. Ett skäl till det är att de senaste fem årens inflation har ökat kostnaderna för svenska kulturaktörer, vilket försvårar för dem att verka internationellt. Mot bakgrund av detta räcker inte Kulturrådets nuvarande finansiering för att främja kulturlivets internationalisering på ett sätt som skulle bidra till strategiernas mål på ett effektivt sätt. Många av aktörerna är samtidigt beroende av att kunna verka på en internationell marknad för att skapa en ekonomisk hållbarhet. En satsning som stärker kulturlivets internationalisering bidrar därmed även till att stärka svenska kulturaktörers förutsättningar att bedriva verksamhet i Sverige.

Sedan 2022 har Kulturrådet fördelat ett särskilt bidrag för medfinansiering av projekt med svensk medverkan inom programområde Kultur inom EU-programmet Kreativa Europa. De här stöden är avgörande för svenska kulturaktörers möjlighet att ta del av EU:s finansiering inom Kreativa Europa. Under de första åren finansierades medfinansieringen delvis med medel från krisstöd relaterade till covid-19-pandemin. Under 2025–2027 har regeringen tillfälligt förstärkt anslag 1:2 med 5 miljoner kronor för en satsning på kulturlivets internationalisering och kulturexport. Förstärkningen har gett Kulturrådet bättre möjligheter att bevilja medfinansiering för svenskt deltagande i projekt inom Kreativa Europa. Trots förstärkningen har beviljandegraden för Kulturrådets medfinansieringsbidrag minskat över tid, på grund av att antalet svenska projekt med behov av medfinansiering har ökat (Kulturrådet 2023, 2024c, 2025a, 2026). För att svenska kulturaktörer ska kunna ta del av dessa EU-medel, som i dag finansierar mellan 60–80 procent av ett projekts totalbudget, behövs en permanent förstärkning av anslaget.

Även utöver medfinansiering inom Kreativa Europa finns behov av att förstärka Kulturrådets bidragsgivning för att främja kulturlivets internationalisering. Kulturrådets bedömning är att den tillfälliga förstärkningen om 5 miljoner kronor behöver införas permanent och att det därutöver behövs ytterligare förstärkning om 11 miljoner kronor, vilket är i linje med de bedömningar som vi har gjort i tidigare budgetunderlag. En förstärkning i denna storleksordning skulle möjliggöra för Kulturrådet att göra reell skillnad för kulturlivets internationalisering, och för kulturexporten.

3.5.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Utan ökade medel kommer framför allt de mindre företagen inom de kulturella och kreativa branscherna i Sverige inte att ha förmågan att växla upp sin närvaro på de internationella marknaderna, som utgör en grundförutsättning för många svenska kulturaktörers försörjning och spridning av sin konst. Den positiva utveckling som har setts under senare år för svenska kulturaktörers medverkan i projekt inom Kreativa Europa riskerar också att bromsas in. Det är negativt både för det internationella kulturutbytet och för svenska kulturaktörers möjlighet att ta del av EU:s kulturbudget.

Om inte den tillfälliga förstärkningen om 5 miljoner kronor införs permanent kommer Kulturrådets möjlighet att bidra till såväl regeringens KKB-strategi som till strategi för utrikeshandel att försämrats jämfört med idag. Utan ytterligare tillskott om 11 miljoner kronor kommer möjligheterna för att de svenska kulturella och kreativa branscherna ska få ett stort internationellt genomslag fortsätta att vara begränsade. Detsamma gäller för möjligheterna för att öka den svenska kulturexporten.

3.6 Förbättra förutsättningarna för nationella minoriteters kultur

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Förbättra förutsättningarna för nationella minoriteters kultur	17	1:2.1	10 000	15 000	20 000	45 000

Kulturrådet föreslår att

- anslag 1:2, ap. 1, tillförs 10 miljoner kronor 2027, 15 miljoner 2028 och 20 miljoner per år från och med 2029
- anslag 1:2, ap. 5 som disponeras av Sametinget för bidrag till samisk till kultur förstärks.

3.6.1 Motivering

Kulturrådet har i uppdrag att främja urfolket samernas och judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteters kultur. Myndighetens arbete med att fördela bidrag till nationella minoriteters kultur är viktiga delar i Sveriges arbete med nationella minoriteter, vars rättigheter regleras i lag. Det knyter an till vikten av att öka kunskapen om de nationella minoriteterna, som också är centralt för den pågående sanningskommissionen för det samiska folket, och för sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset som presenterades under 2023, samt i strategierna för judiskt liv i Sverige och romsk inkludering. För att ambitionerna som uttrycks genom kommissionerna och strategierna ska kunna förverkligas är det centralt att stödja och stärka minoriteternas kultur och språk. Behovet av detta framgår till exempel i sannings- och försoningskommissionens förslag om att etablera ett huvudmuseum för tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68, s. 610–612). Därutöver har Diskrimineringsombudsmannen beskrivit att det finns behov av statliga insatser för att stärka de nationella minoriteternas tillgång till sina rättigheter enligt internationella konventioner om rättigheter för nationella minoriteter och urfolk (Diskrimineringsombudsmannen 2025). De nationella minoriteternas konst och kultur har ett värde i sig. För både

minoriteten och övriga befolkningen möjliggör de nationella minoriteternas kulturverksamheter dessutom för en större och mer nyanserad förståelse för Sveriges historia och nutid, utifrån minoriteternas perspektiv.

Strukturerna för de nationella minoriteternas kultur behöver förstärkas. För att stärka de nationella minoriteternas kultur på längre sikt behövs långsiktighet och kontinuitet. En permanent ökning av Kulturrådets bidrag till nationella minoriteters kultur kan stärka de nationella minoriteternas kulturella infrastrukturer och förbättra möjligheterna för de nationella minoriteternas kulturverksamheter att professionaliseras. Detta är effekter som inte kan uppnås genom tillfälliga satsningar av mindre storlek. Kulturrådets bidrag till nationella minoriteter har inte ökat på många år, samtidigt som inflationen har orsakat stora kostnadsökningar för aktörerna. Kulturrådet har, på grund av det begränsade ekonomiska utrymmet, prioriterat bidragsgivning i form av verksamhetsbidrag. Den ekonomiska utvecklingen gör dock att även de etablerade aktörer som får verksamhetsbidrag får allt sämre förutsättningar att verka. Strukturen blir därmed mer sårbar, och det finns risk för att viktiga kulturaktörer tvingas lägga ned sin verksamhet.

En förstärkning av anslaget skulle möjliggöra för Kulturrådet att fördela högre summor i verksamhetsbidrag och därigenom stärka aktörernas förutsättningar och deras möjligheter att utveckla sin verksamhet. För att möjliggöra konstnärlig förnyelse behöver dessutom fler nya aktörer få möjlighet att få stöd via bidrag, än vad som är möjligt i nuläget. Kulturrådets bedömning är därför att anslag 1:2 ap. 1, behöver förstärkas enligt förslaget i tabellen. Den gradvisa ökningen upp till 20 miljoner kronor från och med 2029 möjliggör för Kulturrådet att stegvis utveckla bidragsgivningen till den nivå som vi bedömer behövs för att möta de behov som finns och förstärka området på lång sikt. Att mer medel behövs till ändamålet är inget nytt utan en bedömning som Kulturrådet har gjort under lång tid, vilket även framgår i tidigare budgetunderlag.

Sametinget fördelar bidrag till samisk kultur men även samiska organisationer vänder sig till Kulturrådet för verksamhets- och projektbidrag, eftersom finansieringen i den samiska stödstrukturen inte är tillräcklig. För att stärka det samiska självbestämmandet över det samiska kulturlivets utveckling och tillgänglighet bör Sametingets anslag till kultur (anslag 1:2, ap.5) i så hög grad som möjligt finansiera samisk kultur. För att möjliggöra detta behöver anslaget förstärkas.

3.6.2 Konsekvenser om anslaget inte höjs

Om förslaget till höjt anslag inte förverkligas hämmas arbetet med att främja utveckling i målens riktning inom demokratipolitiken, samepolitiken, kulturpolitiken och den nationella minoritetspolitiken. Med befintlig anslagsnivå kan inte minoriteternas kulturorganisationer bedriva den verksamhet som behövs, både utifrån minoriteternas behov och för hela befolkningen. Med det begränsade utrymme som finns kommer Kulturrådets stöd att behöva inriktas på att upprätthålla de strukturer som finns. Vid fortsatt hög inflation och ekonomiskt svåra tider kommer strukturerna trots detta att fortsätta försvagas. I stället för den utveckling som det finns stort behov av kommer det att ske en tillbakagång.

Förutsättningarna för och strukturen av kulturverksamheter skiljer sig åt mellan de olika nationella minoriteterna, bland annat när det gäller hur utvecklade de organisatoriska förutsättningarna är. Om dagens höga söktryck består, samtidigt som anslaget inte ökar, kommer det att bli svårt för Kulturrådet att stödja de nationella minoritetskulturer som har mindre utvecklade organisatoriska förutsättningar. I samråd och dialoger med företrädare för nationella minoriteter har det framkommit att minoritetsaktörers historik, vana vid att söka bidrag och förmåga att förhålla sig till Kulturrådets kriterier kan utgöra hinder för att beviljas bidrag i den hårda konkurrensen om medel. Det hämmar i sin tur aktörernas möjlighet att utveckla strukturen inom områden där det finns stort behov av sådan utveckling.

När det gäller Sametingets anslag för bidrag till samisk kultur skulle en följd av oförändrade anslagsnivåer bli att samiska aktörer fortsätter att i hög utsträckning vända sig till Kulturrådet. Det

begränsar det samiska folkets självbestämmande över bidragen till samisk kultur, och bidrar till fortsatt mycket högt söktryck för Kulturrådets bidrag.

3.7 Höjt litteraturstöd

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Höjt litteraturstöd	17	3:1 ap.1	15 000	15 000	15 000	45 000

Kulturrådet föreslår att

- anslag 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter tillförs 15 miljoner kronor årligen från och med 2027.

3.7.1 Motivering

Kulturrådet fördelar det statliga litteraturstödet via anslag 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter. Litteraturstödet har stor betydelse för att fler ska kunna få tillgång till ett varierat utbud av litteratur av hög kvalitet i hela Sverige. Stödet bidrar till att främja mångfald och kvalitet i utgivningen och förbättrar möjligheterna för förlag att ge ut litteratur från mindre företrädde språk och att introducera nya författarskap för en svensk publik. Detta genom att möjligheten att få litteraturstödet möjliggör för förlagen att våga satsa på kvalitativa utgivningsprojekt med små utsikter att bära sina kostnader. Enligt Svenska förläggarföreningen är litteraturstödet centralt för att stärka hela kretsloppet kring bokproduktion – inte minst författare, illustratörer och översättare – och bidrar till en mer ekonomiskt hållbar bokmarknad (Svenska förläggarföreningen 2025). Kulturrådet bedömer att de positiva effekterna av litteraturstödet begränsas av att utrymmet för att fördela litteraturstöd legat på samma nivå i många år.

I likhet med resten av kulturlivet brottas förlagen med stora utmaningar. Den tryckta kvalitetslitteraturen, i original på svenska och i översättning, pressas idag av sjunkande upplagesiffror i kombination med ökade tryckkostnader. Det krymper marginalerna för förlagen och försämrar författarnas ekonomiska villkor. Samtidigt har den ersättning som böcker kan få genom litteraturstödet alltså inte följt med i kostnadsutvecklingen.

Litteraturstödet är ett efterhandsstöd som förlag kan beviljas efter att ett litterärt verk givits ut. Storleken på stödet bestäms utifrån verkets sidantal och ersättningen varierar mellan olika kategorier av litterära verk. Illustrerade fackböcker och bilderböcker har till exempel ett högre stödbelopp än textböcker på grund av högre produktionskostnader. Kategorierna översatt litteratur och litteratur på originalspråk har samma sidersättning trots att kostnaderna för att ge ut översatt litteratur är avsevärt högre och därmed förenat med större risk för förlagen. I en rapport som tagits fram på uppdrag av Kulturrådet rekommenderar författaren att sidersättningen höjs för översatt litteratur (Wikberg 2024). I samma rapport beskriver Förläggarföreningen behov av en generell höjning av sidersättningen. Senast sidersättningen för litteraturstödet höjdes var 2020. Sedan dess har Sverige haft en inflation på cirka 24,4 procent, vilket även påverkar förlagens kostnader. Kulturrådet ser behov av en generell höjning av sidersättningen, för att säkerställa att litteraturstödet även framgent fyller sitt syfte – att främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen av litteratur, och att främja spridning och läsning av litteratur. Utifrån syftet med stödet finns också behov av att justera så att ersättningsnivåerna bättre motsvarar de högre kostnader som förlag har när de ger ut översatt litteratur. Båda dessa förändringar kräver ett höjt anslag för att kunna genomföras utan att antalet böcker som Kulturrådet kan bevilja stöd till minskar.

De böcker som beviljas litteraturstöd får också automatiskt distributionsstöd – vilket innebär att förlaget tillhandahåller 283 exemplar³ av boken till Kulturrådets upphandlade distributör för vidare spridning till landets huvudbibliotek. Kulturrådet ersätter förlagen med 50 procent av förlagsnettopriset (f-priset)⁴ per bok. Distributionsstödet bidrar till att sprida ny litteratur över hela landet via de kommunala huvudbiblioteken och är viktigt för att synliggöra och tillgängliggöra ny litteratur. Under perioden 2021–2023 var distributionsstödet 75 procent men 2024 sänktes ersättningsnivån åter till 50 procent på grund av att Kulturrådets budgetutrymme minskade. Det finns maxtak för distributionsstödet storlek, både vad gäller den totala summan per titel och för ersättningen per exemplar enligt f-priset. Att återställa stödnivån till 75 procent skulle innebära att stödet i högre grad täcker förlagets produktionskostnader för de distribuerade böckerna, vilket i sin tur stärker litteraturstödet funktion att minska förlagens risktagande.

Kulturrådet fördelar i dag 35 miljoner kronor i litteraturstöd och 13 miljoner kronor i distributionsstöd. Utifrån inflationen föreslår Kulturrådet en ökning av anslag 3:1 med totalt 15 miljoner kronor. Av summan avser 6,5 miljoner kostnaden för att öka distributionsstödet från 50 procent till 75 procent. Resterande 8,5 miljoner kronor avser en ökning av de 35 miljoner kronor som Kulturrådet fördelar i litteraturstöd. Ökningen motsvarar inflationen på 24,4 procent under perioden 2020–2025.

3.7.2 Konsekvenser om anslaget inte höjs

Om inte anslaget höjs kommer effekten av litteraturstödet att minska. Om Kulturrådet skulle höja sidersättningen inom nuvarande budgetutrymme innebär det att pengarna inte räcker till att bevilja stöd till lika många titlar, vilket minskar litteraturstödet betydelse för att främja mångfald i utgivningen. Om Kulturrådet å andra sidan inte höjer sidersättningen innebär det att stödets ekonomiska betydelse för förlagen kommer att fortsätta försvagas över tid, vilket minskar stödets funktion att möjliggöra för förlag att ge ut titlar med små utsikter att bära sina egna kostnader. Även detta alternativ minskar stödets betydelse i relation till att främja mångfald och dess övriga syften. Utan höjt anslag uppstår med andra ord ett moment 22 där litteraturstödet positiva effekter kommer att avta oavsett hur Kulturrådet agerar.

Utan höjt anslag kommer Kulturrådet inte heller att kunna höja distributionsstödet. Det hämmar effekterna av litteraturstödet eftersom distributionsstödet inte fullt ut täcker förlagens produktionskostnader för böckerna som distribueras.

3. Det exakta antalet böcker varierar beroende på hur många huvudbibliotek som tackat ja till erbjudandet. Under 2025 har det varierat mellan 282 och 283.

4. Det vill säga förlagets försäljningspris, exklusive moms, till återförsäljare.

3.8 Regional kulturverksamhet

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Permanent kompensation för utebliven pris- och löneomräkning 2024–2026	17	1:6, ap.1	30 000	30 000	30 000	90 000
Pris- och löneomräkning från och med 2027	17	1:6, ap.1	18 700*	37 700*	57 000*	113 300
Summa			48 700	67 700	87 000	203 300

* Summan är ungefärlig och beräknad utifrån den genomsnittliga procentsatsen för pris- och löneomräkning på anslag 1:6 under perioden 2012–2023, vilken var 1,15 procent. Faktiska summor behöver beräknas inom ramen för regeringens budgetprocess.

Kulturrådet föreslår att

- ökningen om 30 miljoner kronor för att kompensera för utebliven pris och löneomräkning 2024–2026 tillförs anslag 1:6, ap.1 permanent från och med 2027
- pris- och löneomräkning återinförs på anslag 1:6, ap.1 från och med 2027.

3.8.1 Motivering

För att skapa goda och hållbara villkor för landets regionala kulturverksamheter att verka och utvecklas behöver anslaget för regional kulturverksamhet (1:6 ap.1) tillföras mer medel. Finansieringen genom anslaget behöver även ske på ett sätt som är förutsägbart och tillförlitligt på lång sikt. Kulturrådet anser att det bästa sättet att göra detta är genom att återinföra pris- och löneomräkning på anslaget. Det skulle inte bara skapa bättre förutsättningar för regionala kulturverksamheter, utan också för flernivåsamverkan mellan stat, region och kommun. Statsbidragen till kultursamverkansmodellen finansierar regionala konst- och kulturverksamheter som i sin tur upprätthåller och utvecklar en infrastruktur för utveckling av och tillgång till kultur i hela landet. En av de stora effekterna av modellens långsiktiga finansiering är med andra ord att det finns kulturinstitutioner som bedriver verksamhet i hela landet. Det är en central del för att säkra allas möjlighet att delta i kulturlivet i linje med de nationella kulturpolitiska målen. De regionala kulturverksamheterna har även en viktig roll för att konstnärlig utveckling ska ske i hela landet (Kulturrådet 2025b).

Samverkan och långsiktig samfinansiering av de regionala kulturverksamheterna är den grundbult som samverkansmodellen utgår från. De regionala kulturverksamheterna har byggts upp i samverkan mellan stat, regioner och kommuner. Dessa verksamheter har en stor betydelse för uppfyllandet av de nationella kulturpolitiska målen och därför har staten en viktig roll för deras fortlevnad och utveckling. Staten och regionerna har sedan införandet av kultursamverkansmodellen i nära samverkan utvecklat de regionala kulturverksamheterna för högre relevans och träffsäkerhet, alltid med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen. Sedan modellen infördes har statens bidrag, relativt sett, minskat i takt med att regionerna tagit ett större finansiellt ansvar. Sett till tidsperioden 2015–2024 har regionernas totala årliga bidrag ökat med 4,9 procent och de statliga årliga bidragen minskat med 1,4 procent. Såväl de statliga och regionala som de kommunala årliga bidragen minskade dock 2022, 2023 och 2024. År 2024 var de offentliga årliga bidragen lägre än innan covid-19-pandemin, räknat i fasta priset (Kulturrådet 2025b, s.23–27). För att upprätthålla den trepartssamverkan mellan stat, regioner och kommuner som kultursamverkansmodellen bygger på är det viktigt att alla tre politiska nivåer fortsätter att prioritera och investera i den regionala kulturen.

Från och med 2024 pris- och löneomräknas inte längre anslaget för regional kulturverksamhet, vilket i praktiken innebär att anslaget årligen urholkas till följd av inflationen. Åren 2024–2026 har anslaget tillfälligt tillförts medel för att delvis kompensera för att anslaget inte att pris- och löneomräknas, men enligt den information som framgår i budgetpropositionen för 2026 kommer

någon sådan kompensation inte att ske från och med 2027. I statens budget för 2024 och 2025 gjordes dessutom ytterligare besparingar på anslaget. Det innebär att anslaget minskat sedan 2024, och har skapat brister i förutsägbarhet och kontinuitet. I sin tur hämmar detta såväl upprätthållandet som utvecklingen av den kulturella infrastruktur som finansieras genom kultursamverkansmodellen. Kulturrådet har under de senaste åren, till följd av minskat ekonomiskt utrymme, valt att prioritera verksamhetsbidragen till de regionala kulturverksamheterna. Det har minskat myndighetens möjligheter att stödja utvecklingsinsatser.

För att säkerställa att samfinansieringsmodellen fungerar och att de regionala kulturverksamheterna kan upprätthålla och utveckla sin verksamhet är det centralt att den statliga finansieringen är stabil och förutsägbar. En sådan stabil statlig finansiering skapar förutsättningar för att regioner och kommuner ska fortsätta investera för att upprätthålla och utveckla den regionala kulturella infrastrukturen runt om i landet. För att uppnå detta behöver de 30 miljoner kronor som 2026 avsatts för anslaget som kompensation för utebliven pris- och löneomräkning tillföras anslaget permanent från och med 2027. För att säkerställa att anslaget över tid kan fortsätta finansiera kulturverksamhet på samma nivå som idag är det nödvändigt att anslaget återigen omfattas av den årliga pris- och löneomräkningen. Om anslaget räknas upp årligen ökar Kulturrådets möjlighet att både finansiera upprätthållandet av verksamheten i form av verksamhetsbidrag, och utveckling i form av utvecklingsbidrag.

Om regeringen inte återinför pris- och löneomräkning finns stora behov av att regeringen tillför medel till anslaget i annan ordning, motsvarande de summor som presenteras i tabellen. Denna lösning ger dock inte samma förutsägbarhet som pris- och löneomräkningen, och är därför ett sämre alternativ.

3.8.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om anslaget inte kontinuerligt tillförs mer medel innebär det att de statliga bidragen urholkas och med tiden räcker till att finansiera allt mindre verksamhet. För att kunna bibehålla samma nivå på verksamheten innebär det att ytterligare finansiering behöver komma från regioner, kommuner och andra källor. Att regioner, kommuner och andra aktörer kommer att kunna tillföra de resurser som behövs är inte troligt. Det gäller särskilt med tanke på att regioner och kommuner fortsatt har ett ansträngd ekonomiskt läge, och att Sverige för närvarande befinner sig i en lågkonjunktur (Sveriges kommuner och region 2025 och Konjunkturinstitutet 2025).

Eftersom de regionala kulturverksamheterna är ett gemensamt ansvar för stat, regioner och kommuner, bedömer Kulturrådet att det finns risk för att också regioner och kommuner nedprioriterar stödet till verksamheterna, om staten fortsätter att sänka finansieringen. Detta skulle innebära att de ekonomiska utmaningar som urholkningen av det statliga anslaget innebär blir än större. Kulturrådet ser således en risk för att kultursamverkansmodellens stabila ekonomiska grund långsiktigt hotas. Följden av en sådan utveckling skulle bli att regionala kulturverksamheter tvingas till att göra besparingar – vilket ofrånkomligen skulle få negativa konsekvenser för uppfyllelsen av de nationella kulturpolitiska målen, till exempel i form av lägre konstnärlig kvalitet, mindre mångfald av kulturuttryck, minskat utbud av kultur utanför städerna och sämre utbud av kultur för och med barn och unga.

En försvagning av de regionala kulturverksamheter som finansieras genom modellen, påverkar sannolikt även förutsättningarna att, ur ett beredskapsperspektiv, säkerställa ett fungerande kulturliv i tider av framtida kriser eller höjd beredskap. Det beror på att de regionala kulturverksamheterna utgör en grundstruktur för kulturverksamhet runt om i landet.

3.9 Statliga utvecklingsbidrag till kulturskolan

Insats (tkr)	U0	AP	2027	2028	2029	Summa
Utvecklingsbidrag till kommunala kulturskolor	17	1:2, ap. 11	100 000	100 000	100 000	300 000

Kulturrådet föreslår att

- 100 miljoner kronor per år avsätts från och med 2027 för statliga utvecklingsbidrag till kommunala kulturskolor.

3.9.1 Motivering

Enligt barnkonventionen har barn och unga rätt att till fullo delta i konst- och kulturlivet. Det innebär att barn och unga ska ha möjlighet att ta del av olika delar av kulturlivet (Kulturrådet 2022). De kommunala kulturskolorna är centrala för att barn och unga ska ges möjlighet att skapa kultur, och bidrar till att ge barn en meningsfull fritid. För en del barn finns hinder som gör att de har svårt att till fullo ta del av kulturskolans verksamhet. Enligt Kulturrådets bedömning begränsar sådana hinder i hög grad barn med funktionsnedsättning, barn som tillhör en nationell minoritet, barn som bor i områden med stora geografiska avstånd och barn som bor i områden med socio-ekonomiska utmaningar. Under flera års tid har Kulturrådet fördelat utvecklingsbidrag till kommunala kulturskolor. De statliga bidrag som Kulturrådet fördelar används i stor utsträckning till att möjliggöra deltagande bland barn i dessa grupper och för att nå nya målgrupper. Läsåret 2023/2024 deltog totalt 99 000 elever i verksamhet som finansierats av utvecklingsbidraget, varav 56 000 var nya elever (Kulturrådet 2025c).

De statliga utvecklingsbidragen till kulturskolan finansierar tillfällig utveckling i högst tre år. I redovisningar till Kulturrådet uppger kulturskolorna att utvecklingsbidragen är viktiga för att de ska kunna prova och utveckla ny verksamhet och nya metoder (Kulturrådet 2025c, s. 26). Den verksamhet som bedrivs med utvecklingsstöd kan sedan göra skillnad på lång sikt, till exempel genom att permanentas eller integreras i den löpande verksamheten (Kulturrådet 2025d). För närvarande finns inga pengar för utvecklingsbidrag till kulturskolor avsatta i statens budget från 2027 och framåt. Under de tio år som statliga utvecklingsbidrag fördelats ser Kulturrådet att kulturskolorna har stärkt sitt arbete för att möjliggöra för alla barn att delta i kulturskolan, bland annat i form av utvecklade arbetssätt och ökad kunskap. Det finns dock fortfarande många hinder för barns och ungas deltagande. För att möjliggöra för fler barn att delta i kulturskolan krävs en fortsatt satsning på statliga utvecklingsbidrag. Kulturskolor har, under åren med bidraget, utvecklat arbetssätt för att effektivt nå barn och unga. Under den tid som bidraget funnits har kulturskolorna blivit allt bättre på att nå fler och nya målgrupper. Effekten av investerade statliga pengar har ökat över tid (Kulturrådet 2025c, s. 24–25).

Utvecklingsbidragen är, tillsammans med Kulturskolecentrum och Kulturskolelivet, en av tre delar i strukturen för statliga insatser som framgår i den statliga strategin för insatser för kulturskolan (Proposition 2017/18:164). Kulturrådet bedömer att det statliga utvecklingsbidraget och Kulturskolecentrum (som drivs av Kulturrådet) berikar varandra och i samspel bidrar till utveckling hos de kommunala kulturskolorna. För att få ut mesta möjliga effekt behövs därför båda delarna.

Under 2025 införde regeringen fritidskortet, som bland annat kan användas av vårdnadshavare för att betala hela eller en del av avgiften för att delta i kommunala kulturskolor. Syftet är att skapa möjlighet till deltagande i fritidsaktiviteter oavsett ekonomiska förutsättningar. Som framgår ovan är det dock inte bara familjens ekonomi som utgör hinder för barns möjligheter att delta i kulturskolan. För att alla barn ska ges möjligheten att delta i kulturskolan behövs även att kulturskolor fortsätter att utveckla sitt arbete för att nå ut till fler barn och överbrygga hinder för deltagande, till exempel för barn med funktionsnedsättning och barn som tillhör nationella minoriteter. Statliga utvecklings-

bidrag är ett effektivt sätt att möjliggöra sådan utveckling och därigenom möjliggöra för fler barn att delta i kulturskolan. På så vis är ett fortsatt utvecklingsstöd för kulturskolor i hela landet ett viktigt komplement till satsningen på fritidskortet. I dagens läge, där många kommuner fortsatt har en ansträngd ekonomisk situation, är de statliga utvecklingsbidragen än viktigare för att möjliggöra detta.

3.9.2 Konsekvenser om förslaget inte genomförs

Om inga medel för statliga utvecklingsbidrag avsätts från och med 2027 kommer kommunernas möjligheter att finansiera utvecklingssatsningar inom kulturskolor att minska. Kulturskolor kommer troligen inte att kunna bedriva ett utvecklingsarbete för att bredda deltagandet på samma nivå som i dag, på grund av att de inte har möjlighet att finansiera utvecklingen helt själva. I motsats till intentionerna med fritidskortet kommer inte alla barn och unga ges möjlighet till meningsfull fritid genom att delta i kulturlivet och att utveckla sina skapande förmågor. Hinder för deltagande riskerar att i högre grad än i dag försvåra för barn att delta i verksamheten, och därmed öka skillnaderna i deltagande mellan olika grupper av barn.

Att skapa hållbar förändring tar tid och sker stegvis. Under den tid som Kulturrådet fördelat utvecklingsstöd har kulturskolorna tagit viktiga steg på väg mot att bygga en god kapacitet för att alla barn ska ha möjlighet att delta i kulturskolan. Utan fortsatta statliga utvecklingsbidrag riskerar denna utveckling inte bara att avstanna, utan även att gå bakåt. En sådan kapacitetsförlust skulle minska måluppfyllelsen avseende barns tillgång till kultur. Den skulle också göra det mer kostsamt och mindre effektivt för staten att vid senare tidpunkter genomföra satsningar på att bredda deltagandet i kulturskolan, jämfört med en fortsatt satsning från och med 2027.

4 Förslag till regeländringar

4.1 Ändringar i regleringsbrev

4.1.1 Möjliggör finansiering av Vadstena-Akademien genom kultursamverkansmodellen

I Kulturrådets regleringsbrev framgår att myndigheten ska fördela bidrag till Stiftelsen Internationella Vadstena-Akademien från anslag 2:3, ap.1. Region Östergötland önskar ta ett utökat ansvar för Vadstena-Akademien genom kultursamverkansmodellen och har ingått en principöverenskommelse med Vadstena-Akademien. För att möjliggöra detta föreslår Kulturrådet att regleringsbrevet ändras så att Vadstena-Akademien inte längre pekas ut som mottagare av bidrag inom anslag 2:3. När ändringen genomförs behöver anslag 1:6, ap.1 tillföras 3,4 miljoner kronor för den statliga finansieringen av verksamheten inom modellen.

4.1.2 Utöka möjligheten att finansiera främjande insatser för internationellt utbyte inom anslag 1:2

Kulturrådet föreslår att möjligheten för myndigheten att belasta anslag 1:2 ap.1 med verksamhetskostnader utökas från dagens 12 miljoner till 15 miljoner. Förslaget gäller förutsatt att regeringen inte genomför den växling från sakanslag till förvaltningsanslag som vi föreslår i avsnitt 2.1.

Kulturrådet har i uppdrag att verka för ökat internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan inom hela kulturområdet. För att genomföra detta uppdrag fördelar Kulturrådet bidrag och genomför främjande insatser. En ökad ram för verksamhetskostnader skulle ge Kulturrådet bättre möjlighet att vidta främjande insatser i de fall där de bedöms vara mer effektiva än bidragsgivning.

Inom det internationella området finns med jämna mellanrum behov och möjlighet för Kulturrådet att genomföra främjande insatser som i hög grad bidrar till svenska kulturaktörers genomslag på den internationella marknaden. Det handlar om tillfälliga insatser som kan ha stor effekt och även öka effekten av Kulturrådets bidragsgivning. Ett aktuellt exempel är att Kulturrådet bjudits in att representera Sverige som hedersgäst på bokmässan i Leipzig 2028. Kulturrådets samordning av en sådan satsning har potential att ge stora positiva effekter för svensk litteraturexport, men kräver en ekonomisk insats som Kulturrådet har svårt att finansiera med nuvarande budgetramar. Kulturrådets bedömning är att insatser som denna kan ge större effekt än bidragsgivning med motsvarande summor. En ökad ram för verksamhetskostnader skulle underlätta för Kulturrådet att löpande anpassa budgetens balans mellan bidrag och främjande insatser efter de behov och möjligheter som uppstår. Det skulle möjliggöra en mer effektiv användning av statliga medel och minska behovet av att be regeringen om tillfälliga ekonomiska förstärkningar eller regeländringar för enskilda insatser.

4.2 Förordningsändringar

4.2.1 Upphäv förordning (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet

Kulturrådet anser att förutsättningarna att uppnå de kulturpolitiska målen förbättras, och att enskilda regionala kulturverksamheter sannolikt skulle gynnas, om förordning (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet upphävs. Det skulle innebära att samma förvaltningsmodell, det vill säga kultursamverkansmodellen, därmed gäller i hela landet och att det regionala

ansvarstagandet för den samlade regionala kulturverksamheten skulle öka även i den region som i dag inte ingår i modellen. Kulturrådet föreslår att en genomlysning av huvudmannskapet och fortsatt finansiering av vissa verksamheter genomförs innan förordningen upphävs.

Om förordningen inte upphävs finns behov av att revidera förordningen så att den i högre grad korresponderar med nuvarande lagstiftning och de begrepp som används i dag. Därmed skulle förordningen på ett mer effektivt sätt kunna ligga till grund för Kulturrådets bidragsgivning. Bland annat har förordningen inte uppdaterats i enlighet med nu gällande bibliotekslag som började gälla 2014. Ett annat exempel är begreppet länskonstnär som används i förordningen, men som är föråldrat och sedan länge inte används inom kulturpolitiken. Det ändamål som anges för statsbidrag till länskonstnärerna stämmer dessutom endast delvis överens med den främjande verksamhet som idag bedrivs av regionala konsulenter eller utvecklare inom olika konstområden.

4.2.2 Justera förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

I enlighet med vad som framgår i rapporten Vidareutveckla kultursamverkan (Kulturrådet 2025e) föreslår Kulturrådet följande justeringar i förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Några av justeringarna är nödvändiga för att kunna tydliggöra kommunernas roll, ansvar och betydelse i kulturplanen, och för att ändra planperioden till fyra år. Dessutom föreslås några mindre ändringar av mer redaktionell karaktär, som Kulturrådet tidigare identifierat.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
4 § Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.	4 § Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.
5 § Med regional kulturplan avses en beskrivning av de prioriteringar som regionen vill göra i fråga om regional kulturverksamhet som avses få statligt stöd, prioriteringarnas förhållande till de nationella kulturpolitiska målen samt uppgifter om planerad statlig, kommunal och annan finansiering av verksamheterna.	5 § En regional kulturplan tas fram och beslutas av regionen. Planen ska innehålla uppgifter om vilka regionala kulturverksamheter som avses få statsbidrag, de regionala prioriteringarna för dessa, prioriteringarnas förhållande till de nationella kulturpolitiska målen samt planerad regional och kommunal finansiering av dessa verksamheter för planperioden. Planen ska avse fyra år och uppdateras en gång mellan varje ordinarie val till regionfullmäktige. Uppdateringen ska endast avse de delar som behöver ändras eller kompletteras.
6 § En region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med denna förordning och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna förordning. Planen ska avse tre år, om det inte finns särskilda skäl för annat.	6 § En region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats och planen överensstämmer med denna förordning och de föreskrifter som meddelats med stöd av denna förordning. Med kulturplanen som grund beslutar Statens kulturråd om det statsbidrag som regionen ska fördela.
7 § Regionen ansvarar för att den regionala kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Med kulturplanen som grund beslutar Statens kulturråd om det statsbidrag som regionen ska fördela. Förordning (2019:1082).	7 § Regionen ansvarar för att den regionala kulturplanen utarbetas i samverkan med de kommuner i länet som är huvudmän för kulturverksamhet som enligt planen ska få statsbidrag, samt efter samråd med övriga berörda kommuner. Samråd ska även ske med länets professionella kulturliv och det civila samhället.
9 § Regionen får endast lämna statsbidrag till sådan verksamhet som också får bidrag från region, kommun eller annan huvudman.	9 § Regionen får endast lämna statsbidrag till sådan verksamhet som också får bidrag från region eller kommun.

4.2.3 Ändring av Förordning (2007:1435) om statsbidrag till internationellt utbyte och samarbete på litteraturområdet

Nuvarande förordning som styr Kulturrådets bidragsgivning för att främja internationellt litteraturutbyte, är föråldrad och behöver anpassas efter dagens litteraturmarknad och de uppdrag som Kulturrådet har. Vi föreslår därför ett par justeringar i förordningen. Syftet med justeringarna är att öka måluppfyllelsen genom att möjliggöra för relevanta aktörer inom hela värdekedjan att ta del av stödet, och att öka tydligheten i vilka bidrag som fördelas med stöd av förordningen.

För att bidragsgivningen på ett effektivt sätt ska bidra till förordningens ändamål – att främja internationell spridning av svensk litteratur och svensk dramatik av hög kvalitet samt att främja internationella utbyten på dessa områden – behöver bidrag kunna ges till fler aktörstyper och för fler typer av ändamål än vad förordningen tillåter i dag. Vi föreslår därför en ändring av 4 § enligt nedan.

Vidare finns det i 6 § utpekade ändamål för bidragsgivningen som inte längre är relevanta för den bidragsgivning som sker med stöd av förordningen och som därför bör tas bort. Det handlar om första och andra stycket 6 § som pekar ut författare som möjliga mottagare av bidrag enligt förordningen. Tidigare fördelade Författarfonden bidrag med stöd av denna förordning, men eftersom Författarfondens internationella bidrag sedan många år fördelas med stöd i annan förordning är dessa ändamål inte längre relevanta. Tanken har aldrig varit att Kulturrådet ska fördela bidrag till ändamålen i första och andra stycket 6 §. Dessa ändamål fyller därmed ingen funktion och kan bidra till förvirring bland litteraturområdets aktörer.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
4 § Statsbidrag får ges till 1. förlag eller teatrar för översättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till ett annat språk än originalspråket och för produktionskostnader i samband med översättningen av särskilt kostsamma verk, och 2. anordnare av evenemang eller presentationer för internationell spridning av svensk litteratur och svensk dramatik samt för internationella utbyten. Sökanden ska bedriva näringsverksamhet. Förordning (2014:1523)	4 § Statsbidrag får ges till förlag, teatrar, agenturer och andra aktörer som arrangerar professionell verksamhet inom litteratur- och dramatikområdet för 1. översättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till ett annat språk än originalspråket, 2. produktionskostnader i samband med översättning av svensk litteratur eller svensk dramatik om det gäller särskilt kostsamma verk, 3. aktiviteter som främjar internationell spridning av svensk litteratur och svensk dramatik, samt 4. internationella utbyten på litteratur- och dramatikområdet. Statsbidrag får lämnas endast till juridiska personer och enskilda näringsidkare.
6 § Statsbidrag får även ges till 1. författare till svensk litteratur och svensk dramatik, 2. författare stadigvarande bosatt i Sverige, och 3. översättare av litteratur och dramatik till eller från svenska språket för deltagande i internationellt utbyte på litteraturområdet. Statsbidrag får vidare ges till översättare för provöversättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till ett annat språk än originalspråket. Med författare likställs illustratör, bildkonstnär och fotograf när det gäller litteratur som till väsentlig del innehåller illustrationer, bildkonst eller fotografier.	6 § Statsbidrag får även ges till översättare av litteratur och dramatik från svenska till andra språk för deltagande i internationellt litteraturutbyte, provöversättning av svensk litteratur eller svensk dramatik till annat språk, samt för arrangemang av evenemang som främjar kompetensutveckling på området.

4.2.4 Ändring av Förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser

Under 2023 genomförde Kulturrådet en översyn av ersättningsmodellerna för litteraturstödet, för att undersöka hur modeller som skapats för fysiska böcker är anpassade till dagens bokmarknad som alltmer domineras av strömmande ljudböcker och digitaliseringens effekter. Översynen har identifierat behov av ändringar i förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser, för att säkerställa ett ändamålsenligt stöd till kvalitet och mångfald i litteraturutgivningen.

I 6 § i förordningen (2010:1058) framgår att statsbidrag får ges för litteratur och kulturtidskrifter i såväl tryckt som elektronisk form. I 10 § framgår att den som mottar litteraturstöd ska tillhandahålla böcker för distribution. Eftersom det utifrån nuvarande system inte går att tillhandahålla digitala utgåvor för distribution är bestämmelserna i dessa två paragrafer inte förenliga. Det vore därför önskvärt om det i förordningen omformulerades så att kravet på att tillhandahålla böcker för distribution inte gäller för elektronisk litteratur.

5 Investeringar och lokalbehov

Covid-19-pandemin innebar att myndighetens hybrid- och distansarbete ökade. De förändrade arbetssätten har medfört att det funnits behov att göra justeringar i myndighetens befintliga lokaler genom omgestaltning. Lån för omgestaltning medför kostnader för avskrivningar och räntor 2027–2029. Detta anges i tabell under avsnitt 6.5.

Kulturrådets hyresavtal tecknades 2023 och löper till 2030. Avtalet innebär en hyreshöjning jämfört med tidigare avtal, vilken finansieras via förvaltningsanslaget.

6 Finansiella uppgifter

6.1 Översikt över verksamhetens finansiering

Kulturrådet föreslår följande finansiering för budgetåren 2027–2029, i 2026 års prisnivå. Förslagen baseras på beräknad anslagstilldelning enligt aviserade nivåer i Hermes januari 2026 med tillägg till de förslag som presenterats i avsnitt 1.6.

Tabell 3: Översikt över verksamhetens finansiering i tusentals kronor (tkr).

U0 17 1:1.1 Statens kulturråd					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	76 618	83 206	84 624	83 173	84 837
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+9 600	+11 200	+13 200
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	94 224	94 373	98 037

U0 17 1:2.1 Bidrag till allmän kulturverksamhet, internationell verksamhet och nationella minoriteters språk och kultur					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	109 989	110 143	108 143	97 224	97 224
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+39 000	+56 000	+83 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	147 143	153 224	180 224

U0 17 1:2.2 Bidrag till alliansverksamheter					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	92 260	92 260	92 260	92 260	92 260
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+20 000	+20 000	+20 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	112 260	112 260	112 260

U0 17 1:2.9 Biblioteksverksamhet i hela landet					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	39 970	80 000	40 000	40 000	0
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	0	0	0
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	40 000	40 000	0

U0 17 1:2.11 Bidrag till kulturskolor					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	99 818	100 000	0	0	0
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+100 000	+100 000	+100 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	100 000	100 000	100 000

U0 17 1:3.1 Skapande skola					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	226 281	226 464	226 464	176 464	176 464
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	0	0	0
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	226 464	176 464	176 464

U0 17 1:6.1 Bidrag till regional kulturverksamhet					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	1 625 774	1 631 569	1 601 569	1 603 149	1 603 149
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+48 700	+87 700	+87 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	1 650 269	1 690 849	1 690 149

Budgetunderlag 2027–2029

U0 17 2:3.1 Bidrag till den fria scenkonsten, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	249 056	249 098	249 098	249 098	249 098
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+50 000	+50 000	+50 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	299 098	299 098	299 098

U0 17 3:1.1 Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	211 224	233 678	203 678	203 678	203 678
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+15 000	+15 000	+15 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	218 678	218 678	218 678

U0 17 7:7.1 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet					
	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Beräknat belopp	45 608*	53 708	53 708	53 708	53 708
Kulturrådets förslag till ändring	-	-	+30 000	+30 000	+30 000
Kulturrådets förslag till anslagsnivå	-	-	83 708	83 708	83 708

* Avser utfall för anslag 4:4 Bidrag till bild- och formområdet.

Tabell 4: Övriga intäkter som disponeras, tusentals kronor (tkr).

Övriga intäkter	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Övriga intäkter 4§ avgiftsförordningen	231	250	250	250	250
Övriga intäkter	1 045	0	0	0	0
Bidrag	7 523	8 000	8 000	8 000	8 000
Finansiella intäkter	329	300	300	300	300

Intäkter av avgifter tas ut med stöd av 4§ avgiftsförordningen (1992:191) avser försäljning av informationsmaterial samt resurssamordning i samband med bokmässor. Därutöver erhåller Kulturrådet bidrag från både inomstatliga som andra aktörer för tillfälliga uppdrag. Uppdrag med extern finansiering återkommer årligen, även om uppdragens inriktning kan variera.

6.2 Anslagskredit

Kulturrådet förslår att en anslagskredit motsvarande 3 procent av tilldelade medel fortsatt ställs till myndighetens förfogande under 2027–2029 för samtliga anslag och anslagsposter.

6.3 Räntekontokredit

Kulturrådet bedömer att det behövs en räntekontokredit på 8 miljoner kronor för 2027.

Den möjlighet som Kulturrådet har att nyttja administrativa medel från sakanslag för att finansiera verksamheten medför att överföring av medel mellan SCR konto och räntekonto sker månadsvis. Det innebär att räntekontokrediten kan komma att utnyttjas under del av året.

Tabell 5: Prognos och behov av räntekontokredit, tusentals kronor (tkr).

	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	7 864	8 000	7 000
Minsta behållning på räntekontot under året	-	-	-
Behållning på räntekonto i Riksgälden	-	5 000	5 000
Räntekontokredit i Riksgälden	3 516	-	-
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	8 000	8 000	8 000

6.4 Investeringar och lån i Riksgäldskontoret

Kulturrådet föreslår en låneram på 10 miljoner kronor varje år 2027–2029.

Planerade investeringar avser fortsatt utveckling av myndighetens digitala systemstöd och ärendehanteringssystem. Investeringar planeras för:

- ärendehanteringssystem med planerad driftsättning under 2026.
- utveckling av Kulturrådets webbplats
- digitalt arkiv för bevarande av handlingar enligt tillämpliga regler om digitalt bevarande.
- datorer för att erhålla en enhetlig maskinpark
- kontorsinventarier.

Tabell 6: Verksamhetsinvesteringar 2025–2029, tusentals kronor (tkr).

Verksamhets- investeringar och finansiering	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Datasystem, rättigheter m.m.	140	1 615	1 000	0	500
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	2 840	0	900	300	0
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsin- vesteringar	0	260	0	0	0
Summa investeringar	2 980	1 875	1 900	300	500
Finansiering genom lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalför- sörjningsförfordningen)	2 980	1 875	1 900	300	500
Summa finansiering	2 980	1 875	1 900	300	500

Tabell 7: Låneram och ränteutgifter för verksamhetsinvesteringar, tusentals kronor (tkr).

	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
IB lån i Riksgälds- kontoret	7 600	7 996	7 067	5 901	3 225
Ny upplåning	2 985	1 875	1 900	300	500
Amortering	-2 589	-2 804	-3 066	-2 976	-1 720
UB lån i Riks- gäldskontoret	7 996	7 067	5 901	3 225	2 005
Beslutad/föresla- gen låneram	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Ränteutgifter	-170	-150	-150	-130	-100

Tabell 8: Finansiering av räntor och avskrivningar, tusentals kronor (tkr).

	Utfall 2025	Prognos 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
UO 17 01 01 001 Statens kulturråd	2 759	2 954	3 216	3 106	1 820

6.5 Bemyndiganderamar och bemyndigande

För att skapa kontinuitet, långsiktighet och goda planeringsförutsättningar för mottagarna av bidrag ser Kulturrådet behov av bemyndigande på fyra anslag. Kulturrådet föreslår att myndigheten år 2027 ges följande bemyndiganden:

- Ett ett-årigt bemyndigande på 12 miljoner kronor på anslag 1:2 ap.1, i syfte att möjliggöra beslut om bidrag till nationella minoriteters språk och kultur, samt till nationella samordnare av fristadssystemet.
- Ett ett-årigt bemyndigande på 180 miljoner på anslag 2:3 ap.1, för att möjliggöra beslut om verksamhetsbidrag till fria aktörer inom teater, dans och musik.
- Ett två-årigt bemyndigande på 45 miljoner kronor på anslag 3:1 ap.1, för att möjliggöra beslut om bidrag till kulturtidskrifter och bidrag till översättning av svensk litteratur till andra språk.
- Ett ett-årigt bemyndigande om 40 miljoner kronor på anslag 4:4 ap.1, för att möjliggöra beslut om bidrag till aktörer inom bildkonst, form och konsthantverk.

På samtliga anslag utom 2:3 och 3:1 innebär förslagen att bemyndigandena är kvar på samma nivå som för 2026. För anslag 2:3 ser Kulturrådet nu behov av en återgång till ett något högre bemyndigande. Bemyndigandet på anslaget används för att besluta verksamhetsbidrag till fria aktörer inom teater, dans och musik före det år som verksamhetsbidraget avser. Det skapar nödvändiga planeringsförutsättningar för aktörerna. År 2025 beslutade Kulturrådet om 163 miljoner kronor i verksamhetsbidrag för 2026, med stöd av bemyndigandet. Det bemyndigande på 160 miljoner kronor som Kulturrådet har för 2026 räcker inte för att fördela en lika stor summa på bemyndigande inför 2027. Det finns behov av att höja bemyndigandet för att kunna fördela samma summa som 2025 på bemyndigande. För att ha utrymme att anpassa bidragsgivningen efter områdenas behov bör Kulturrådet också ha möjlighet att öka den summa fördelas som verksamhetsbidrag. För att kunna fatta beslut om alla verksamhetsbidrag samlat kräver det ett högre bemyndigande. Myndighetens pågående arbete med att utveckla bidragsgivningen inom musikområdet kan också komma att medföra behov av ett något högre bemyndigande.

Kulturrådet föreslår att de årsvisa beloppen för utgifter till följd av ekonomiska åtaganden 2027 ska vara indikativa. Behov av detta finns särskilt på anslag 3:1.

Tabell 9: Förslag till beställningsbemyndiganden, tusentals kronor (tkr).

U0 17 1:2.1 Bidrag till allmän kulturverksamhet, internationell verksamhet och nationella minoriteters språk och kultur						
	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräkning 2028	Beräkning 2029	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	11 395	11 500	12 000	12 000	0	-
+ Nya ekonomiska åtaganden	11 500	12 000	12 000	-	-	-
- Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	11 395	11 500	12 000	12 000	0	2028
- Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av år 2026	-	-	12 000	0	0	2027
+/- Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	0	0	-	-	-	-
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	11 500	12 000	12 000	0	0	-
Beslutat/föreslaget bemyndigande	86 000	12 000	12 000	-	-	-

U0 17 1:6.1 Bidrag till regional kulturverksamhet						
	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräkning 2028	Beräkning 2029	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	0	3 470	0	0	0	-
+ Nya ekonomiska åtaganden	3 470	0	0	-	-	-
- Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	0	3 470	0	0	0	-
- Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av år 2026	-	-	0	0	0	2027
+/- Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	0	0	-	-	-	-
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	3 470	0	0	0	0	-
Beslutat/föreslaget bemyndigande	60 000	0	0	-	-	-

U0 17 2:3.1 Bidrag till den fria scenkonsten, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräkning 2028	Beräkning 2029	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	161 687	164 017	160 000	180 000	0	-
+ Nya ekonomiska åtaganden	164 017	160 000	180 000	-	-	-
- Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	161 687	164 017	160 000	180 000	0	2028
- Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av år 2026	-	-	160 000	0	0	2027
+/- Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	0	0	-	-	-	-
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	164 017	160 000	180 000	0	0	-
Beslutat/föreslaget bemyndigande	183 000	160 000	180 000	-	-	-

U0 17 3:1.1 Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande

	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräkning 2028	Beräkning 2029	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	34 260	33 641	40 000	45 000	5 000	-
+ Nya ekonomiska åtaganden	33 641	40 000	40 000	-	-	-
- Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	34 260	33 641	35 000	40 000	5 000	2029
- Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av år 2026	-	-	35 000	5 000	0	2028
+/- Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	0	0	-	-	-	-
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	33 641	40 000	45 000	5 000	0	-
Beslutat/föreslaget bemyndigande	44 300	40 000	45 000	-	-	-

Budgetunderlag 2027–2029

U0 17 7:7.1 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet						
	Utfall 2025	Prognos 2026	Förslag 2027	Beräkning 2028	Beräkning 2029	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	0	19 800	40 000	40 000	0	-
+ Nya ekonomiska åtaganden	19 800	40 000	40 000	-	-	-
- Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	0	19 800	40 000	40 000	0	2028
- Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av år 2026	-	-	40 000	0	0	2027
+/- Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	0	0	-	-	-	-
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	19 800	40 000	40 000	0	0	-
Beslutat/föreslaget bemyndigande	35 000	40 000	40 000	-	-	-

Villkor: Beloppen på raderna "Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden" ska vara indikativa.

7 Referenser

- Arriaza Hult, Maria; Berglund, Ylva och Gemmel, Lisa (2025). Vid vägs ände? Hur nedskärningar för folkbibliotek och studieförbund påverkar kulturens infrastruktur. Folkbildningsrådet, Studieförbunden i Samverkan och Svensk biblioteksörening.
- Bildkonst Sverige (2024). Det ofinansierade MU-avtalet.
- Bildkonst Sverige (2025). Enkät bildkonstens arrangörer 2025. Mindre resurser och oroande politisk påverkan.
- Bildkonst Sverige (2026). Bildkunnighet och beredskap. Vilken kunskap behövs för att möta desinformation genom bild?
- Diskrimineringsombudsmannen (2025). Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets minoritetskonventioner. Rapport 2025:2.
- Ekonomistyrningsverket (2024) Anslagsfinansiering, styrning och uppföljning av Tillväxtverket. ESV 2024:4.
- Europeiska kommissionen (2023). Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture and Hammonds, W. Culture and democracy: The evidence – How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion – Lessons from international research. Publications Office of the European Union.
- Folkbildningsrådet (2024). Samlad bedömning. Folkbildningens betydelse i samhället 2023.
- Försvarsdepartementet (2023a). Allvarstid. Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023. Ds 2023:19.
- Försvarsdepartementet (2023b). Kraftsamling. Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret. Ds 2023:34.
- Försvarsdepartementet (2024). Stärkt försvarsförmåga. Sverige som allierad. Ds 2024:6.
- Konjunkturinstitutet (2025). Konjunkturläget september 2025.
- Kulturrådet (2021). MU-avtalet. Uppföljning av avtalet om medverkans- och utställningsersättning.
- Kulturrådet (2022). Barnrätt i praktiken. Barnkonventionens praktiska tillämpning i Kulturrådets verksamhetsområde.
- Kulturrådet (2023). Kulturrådets årsredovisning 2022.
- Kulturrådet (2024a). Underlag för statliga insatser med anledning av det svenska kulturhuvudstadsåret 2029. Diarienummer: KUR 2022/9429, handling 14.
- Kulturrådet (2024b). Tillgången till musikscener – Kartläggning av musikområdets förutsättningar.
- Kulturrådet (2024c). Kulturrådets årsredovisning 2023.

Kulturrådet (2025a). Kulturrådets årsredovisning 2024.

Kulturrådet (2025b). Kultursamverkansmodellen. Uppföljning av ekonomi, personal och aktiviteter 2024.

Kulturrådet (2025c). Vad går bidraget till? Redovisningar av bidraget till kulturskolor 2022/2023 och 2023/2024.

Kulturrådet (2025d). Hur svårt kan det vara? Att implementera en utvecklingssatsning.

Kulturrådet (2025e). Vidareutveckla kultursamverkan. Treparsamverkan för kulturpolitisk måluppfyllelse.

Kulturrådet (2026). Kulturrådets årsredovisning 2025.

Myndigheten för delaktighet (2020). Aktiv fritid. Redovisning av ett regeringsuppdrag om att kartlägga lokala och regionala satsningar samt tillgången till fritidshjälpmiddel. 2020:6.

Myndigheten för kulturanalys (2024a). Privat kulturfinansiering. Hinder, möjligheter och konsekvenser. Rapport 2024:2.

Myndigheten för Kulturanalys (2024b). Kulturanalys 2024. En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen. Rapport 2024:1.

Myndigheten för Kulturanalys (2025). Statens utgifter för kultur 2024. 2025-05-22.

Myndigheten för kulturanalys och Konstnärsnämnden (2024). Hur ser inkomsterna för konstnärligt yrkesverksamma ut? En pilotstudie om inkomster utifrån yrkes- och näringskoder.

Nordiska ministerrådet för kultur (2024). Nordic-Baltic ministerial declaration on the role of culture and cultural heritage for democratic and resilient societies. www.norden.org/sv/node/87085 (Hämtad 2025-12-10).

Proposition 2017/18:164. En kommunal kulturskola för framtiden - en strategi för de statliga insatserna.

Proposition 2023/24:1. Budgetpropositionen för 2024. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid.

Regeringskansliet (2023). Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758).

Regeringskansliet (2024). Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher. Regeringens skrivelse 2023/2024:111.

Riksförbundet Sveriges Konstföreningar (2024). "En spottstyver räcker för att rädda svenskt konstliv." Dagens Nyheter 2024-06-26.

Riksförbundet Sveriges Konstföreningar (2026). Utställningsersättning. www.sverigeskonstforeningar.nu/om/ersattning/ (Hämtad 2026-02-06).

SOU 2021:77. Från kris till kraft. Återstart för kulturen.

SOU 2023:68. Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaïset.

Statistiska centralbyrån (2025). Konsumentprisindex med fast ränta (KPIF), 12-månadsförändring, 1987=100 efter månad. Statistikdatabasen. www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101G/KPIF/table/tableViewLayout1/ Hämtad 2025-11-30.

Statskontoret (2015). De statliga insatserna för kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014. Rapport 2015:21.

Statskontoret (2024). Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket. Analys och förslag för ett uppdrag i förändring. Rapport 2024:15.

Svenska förläggarföreningen (2025). Fem insatser för att öka bokläsandet i Sverige. www.forlaggare.se/fem-insatser Hämtad 2025-12-04.

Sveriges kommuner och regioner (2025). Ekonomirapporten oktober 2025. Om kommunernas och regionernas ekonomi.

Utbildningsstyrelsen, Läsrörelsen (2021): Nationella läskunnighetsstrategin 2030: Finland – världens mest multilitterata land 2030.

Wikberg, Erik (2024). Ett teknikneutralt litteraturstöd. Kulturrådet.

8 Bilaga 1. Förteckning över Kulturrådets föreskrifter 1 januari 2026

8.1 Statens kulturråds förteckning över gällande föreskrifter den 1 januari 2025 i Statens kulturråds författningssamling, KRFS, i enlighet med 18c§ författningssamlingsförordningen (1976:725) Grundförfattning: Generell föreskrift (KRFS 2013:2) för Kulturrådets bidragsgivning

Bemyndigande: förordning (2012:516) om statsbidrag till det fria kulturlivet inom teater-, dans- och musikområdet, förordning (2012:517) om statsbidrag till kulturella ändamål, förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser, förordning (2007:1435) om statsbidrag till internationellt utbyte och samarbete på litteraturområdet, förordning (2007:1436) om statsbidrag till kulturell verksamhet i skolan, förordning (1998:1368) om statsbidrag till vissa utställare inom bild- och formområdet, förordning (1998:1370) om statligt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder, förordning (1996:1608) om statsbidrag till folkbibliotek och förordning (1982:502) om statsbidrag till konsthantverkskooperativ

Ikraftträdande: 1 januari 2014

Ändringsförfattning: KRFS 2018:5

Ändring: Fotnot 1 till 1 § ändras

Bemyndigande: Förordning (2018:1548) om statsbidrag till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet och Förordning (2018:66) om statsbidrag till folkbibliotek

Ikraftträdande: 1 januari 2019

Ändringsförfattning: KRFS 2021:3

Ändring: Fotnot 1 till 1 § ändras

Kulturrådet har föreskriftsrätt med stöd i förordning (2020:337) om statsbidrag till aktörer inom bildkonst, form och konsthantverk, förordning (2019:470) om statsbidrag till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet

Ikraftträdande: 14 oktober 2021

Grundförfattning: Föreskrifter (KRFS 2014:1) om litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

Bemyndigande: 7 § förordningen (2002:1091) om litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

Ikraftträdande: 1 mars 2014

Ändringsförfattning: KRFS 2014:1

Ändring: KRFS 2003:1 och 2003:3 upphör att gälla

Bemyndigande: 7 § förordningen (2002:1091) om litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

Ikraftträdande: 1 mars 2014

Kulturrådet
Box 27215, 102 53 Stockholm
Besök: Borgvägen 1-5
Tel: 08 519 264 00
E-post: kulturradet@kulturradet.se